

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบประสมในภาคเหนือ
ที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา และการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังของนักเรียนเมื่อสถานการณ์
เปลี่ยนแปลง

ปริทัศน์พนธ์

ของ

ธรรมา จาตุประยูร

เสนอต่อวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

๑๔ มีนาคม ๒๕๑๓

๒๕ ๕ ๒ ๒๕๑๓

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต ได้พิจารณาพัฒนาพันธกิจฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร โปรดดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ได้

..... สมศักดิ์ วัฒนศิริ ประธานกรรมการ

..... สมศักดิ์ วัฒนศิริ กรรมการ

๑๔ มีนาคม ๒๕๑๓

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำอย่างดียิ่งจากคุณวศาสตราจารย์อัมพา โวติกเสถียร และอาจารย์ปฐม นิกมานนท์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนในโครงการ ค.ม.ส. ในภาคเหนือทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณปารุ้ง บุญยงค์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ธรรมา จาคูประยูร

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑ บทนำ	๑
ภูมิหลัง	๑
จุดมุ่งหมายในการศึกษากันควา	๒
ความสำคัญของการศึกษากันควา	๒
ขอบเขตของการศึกษากันควา	๓
นิยามศัพท์เฉพาะ	๔
เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
สมมุติฐานในการวิจัย	๒๒
๒ วิธีดำเนินการ	๒๔
๑) กลุ่มตัวอย่าง	๒๔
๑.๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	๒๔
๑.๒ สาเหตุของการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	๒๔
๑.๓ วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง	๒๕
๒) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๒๖
๒.๑ แบบสอบถามลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวังของครู และนักเรียน	๒๖
๒.๒ แบบสอบถามเพื่อจกค่าความสำคัญของความคาดหวังที่มีต่อลักษณะ ของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณืปรกติ	๒๖
๒.๓ แบบสอบถามเพื่อจกค่าความสำคัญของความคาดหวังที่มีต่อลักษณะ ของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณืของปัญหาต่าง ๆ	๒๗
๒.๔ ลักษณะของแบบสอบถาม	๒๘
๒.๕ การให้คะแนน	๒๙
๓) วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๙
๔) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๐

๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๒
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๒
การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๒
๑) การหาคาสถิติขั้นมูลฐาน	๓๓
๒) การเปรียบเทียบความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ระหว่างนักเรียนและครู	๓๖
๓) การหาคากว้างสัมพัทธ์ของความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อ ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	๔๒
๓.๑ เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๑	๔๘
๓.๒ เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๒	๕๐
๓.๓ เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๓	๕๒
๓.๔ เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาใน ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๔	๕๔
๓.๕ เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๕	๕๖
๔ สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	๕๘
ความมุ่งหมาย	๕๘
กลุ่มตัวอย่าง	๕๘
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๘
วิธีการทางสถิติ	๕๘
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๘

บทที่ ๔

หน้า ๕

การอภิปรายผล ๖๑

ข้อเสนอแนะ ๖๓

บรรณานุกรม ๖๕

ภาคผนวก ๗๓

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
๑	แสดงกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนต่าง ๆ	๒๔
๒	การสัทธิมูลฐานที่ได้จากแบบสอบถามความคาดหวัง ในสถานการณปรกติ	
๓	ของนักเรียนที่มีอายุให้คำปรึกษา	๓๔
๓	การสัทธิมูลฐานที่ได้จากแบบสอบถามความคาดหวัง ในสถานการณปรกติ	
	ของครูที่มีอายุให้คำปรึกษา	๓๕
๔	เปรียบเทียบความคาดหวังในลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาระหว่าง	
	นักเรียนและครู	๓๗
๕	แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	
	ในสถานการณปรกติ ความความคาดหวังของนักเรียน	๔๒
๖	แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	
	ในสถานการณของปัญหาที่ ๑ ตามความคาดหวังของนักเรียน	๔๓
๗	แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	
	ในสถานการณของปัญหาที่ ๒ ตามความคาดหวังของนักเรียน	๔๔
๘	แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	
	ในสถานการณของปัญหาที่ ๓ ตามความคาดหวังของนักเรียน	๔๕
๙	แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	
	ในสถานการณของปัญหาที่ ๔ ตามความหวังของนักเรียน	๔๖
๑๐	แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	
	ในสถานการณของปัญหาที่ ๕ ตามความคาดหวังของนักเรียน	๔๗
๑๑	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อ	
	ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ในสถานการณปรกติและสถานการณ	
	ของปัญหาที่ ๑	๔๘

๑๒	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักเรียน ที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการปรกคิณะ สถานการณ์ของปัญหาที่ ๒	๕๐
๑๓	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักเรียน ที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการปรกคิณะ สถานการณ์ของปัญหาที่ ๓	๕๒
๑๔	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักเรียน ที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการปรกคิณะและ สถานการณ์ของปัญหาที่ ๔	๕๔
๑๕	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักเรียน ที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการปรกคิณะและ สถานการณ์ของปัญหาที่ ๕	๕๖

ภูมิหลัง

ปัญหาสำคัญเชิงประชากรหนึ่งที่หลาย ๆ ประเทศกำลังเผชิญอยู่ก็คือ การเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ

"ในช่วงระยะเวลา ๒ - ๓ นาทีแรกที่เกิดในโลกจะตกอยู่ราว ๑๐๐๐ คน เฉลี่ยวันละ ๒ แสนคน หรือสัปดาห์ละ ๑.๕ ล้านคน หรือราว ๗๖ ล้านคนต่อปี ในปี ค.ศ. ๑๘๓๐ ประชากรในโลกมีราว ๑ พันล้านคน และอีกร้อยปีต่อมาเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว ในช่วง ๓๐ ปีต่อมาคือ ตั้งแต่ ๑๘๓๐ - ๑๘๖๐ จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอีก ๑ พันล้านคน ในปัจจุบันประชากรในโลกทั้งหมดมีประมาณ ๓ พัน ๔ ร้อยล้านคน และคาดว่าจะครบ ๔ พันล้านในปี ๑๙๙๕ นั่นคือใน ๑ พันล้านที่ใช้นี้ใช้เวลาเพียง ๑๕ ปีเท่านั้น และยิ่งกว่านั้นมีแนวโน้มที่เป็นไปได้ว่าจะมีการเพิ่มที่ละ ๑ พันล้านในทุก ๆ ๕ ปี" (Rowan and Marie, ๑๙๙๓ : ๒๓ - ๓๑)

อัตราการเพิ่มดังกล่าวนี้บ่งชี้ว่ารวดเร็วอย่างน่าทึ่งจนยากที่จะเชื่อ และการเพิ่มขึ้นนี้ยังผลักดันให้ประเทศที่กำลังพัฒนามีประชากรในวัยเด็กถึง ๒ ใน ๕ ของประชากรทั้งหมด (วิรัช กุญฑมาศ, ๒๕๑๐ : ๑๒ - ๑๕)

ในสภาพเช่นนี้เป็นที่แน่นอนว่าปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาจะต้องมีเป็นอันมาก โดยเฉพาะกับเด็กในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ประไพรัตน์ โบริาคม (๒๕๑๓ : ๑๐๑) ได้กล่าวไว้ว่า "มีสาเหตุและปัญหาที่ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมอยู่เป็นอันมาก เนื่องจากประชาชนส่วนมากจะต้องกระทำหรือเล่นในการหาเลี้ยงชีพ ผู้ปกครอง พ่อแม่ ของแต่ละครอบครัวมักต้องออกไปทำงานหาเงินแต่เช้าตรู่ และกลับมาถึงบ้านก็ค่ำทุกวัน ไม่มีเวลาจะอยู่อบรมสั่งสอนลูกหลานของคนเหมือนในสมัยก่อน ๆ เด็ก ๆ จึงถูกทอดทิ้งให้เป็นภาระของโรงเรียนมากขึ้น"

เมื่อเป็นดังนี้ การแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญในการศึกษาปัจจุบันเป็นอันมาก เพราะถือเสมือนหนึ่งเป็นเครื่องมือช่วยเหลือในการปรับตัว ให้รู้จักตนเองมากขึ้น รู้จักใช้ความสามารถในการเลือกทางชีวิตอย่างฉลาด

บทบาทของโรงเรียนในปัจจุบัน นอกจากจะให้ความรู้ ความสามารถแก่นักเรียนในทางวิชาการแล้ว ยังต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีความรอบรู้ในเรื่องอาชีพและสิ่งแวดล้อมให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หรือรู้จักใช้สิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม เพื่อพิจารณาเลือกตัดสินใจในสิ่งที่เหมาะสมกับตน รู้จักใช้ศักยภาพที่ตนมีจนถึงระดับสูงสุด ปัจจุบันดังกล่าวเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้เกิดบริการแนะแนวในโรงเรียนขึ้น

นักการศึกษาหลายท่าน (ดวงเดือน พิศาลบุตร, ๒๕๑๐ : ๒, อนันต์ อนันตรังสี, ๒๕๑๔ : ๒๐๓, ไพฑูริย์ รัตนมังคละ, ๒๕๑๔ : ๑๔๔, คุ้ย รุณสายและคณะ, ๒๕๐๙ : ๒๕๐) ได้ให้ความสำคัญของการแนะแนวและความจำเป็นในการที่จะต้องจัดบริการแนะแนวขึ้นในโรงเรียน โดยเน้นถึงปัญหาต่าง ๆ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. ความเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางด้านการศึกษา

๑.๑ ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนมากขึ้นกว่าแต่ก่อน จึงประสงค์ให้ลูกเรียนในระดับสูงขึ้น มีการแข่งขันมากขึ้น การเรียนไม่ตรงตามความถนัด ทำให้เกิดความสับสนเปลืองทางการศึกษาซึ่งการแนะแนวจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

๑.๒ จำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ครูดูแลไม่ทั่วถึง ไม่สามารถรู้จักนักเรียนได้เพียงพอ ดังนั้นการแก้ไขและการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนจึงทำได้ยากและจะต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยผู้แนะแนว

๑.๓ ความยุ่งยากในการเรียน วิชาและสถาบันที่จะเลือกเรียนมีมากขึ้น การแนะแนวจะช่วยให้เด็กสามารถเลือกได้เหมาะสมกับตัวเองมากขึ้น

๑.๔ จุดหมายของการศึกษาในปัจจุบัน มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการในทุกด้าน มิใช่มุ่งแต่สอนวิชาการอย่างเดียว ซึ่งถ้ามีการแนะแนวในโรงเรียนจะช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้านให้แก่เด็ก เป็นอย่างดี

๑.๕ ความก้าวหน้าทางวิทยาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การเรียนการสอน แต่เพียงในโรงเรียนไม่เป็นการเพียงพอสำหรับเด็ก และการแนะแนวจะช่วยให้เด็กตระหนักในข้อนี้

๑.๖ การศึกษาในปัจจุบันคำนึงถึงตัวเด็กแต่ละคน ความแตกต่างระหว่างบุคคล การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ในการแนะแนว จะทำให้ครูเข้าใจและรู้จักเด็กดีขึ้น และสามารถส่งเสริมให้เขาก้าวไปในแนวทางของตัวเองได้เป็นอย่างดี

๒. ความเจริญของบ้านเมืองและความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบัน

๒.๑ ความไม่สอดคล้องระหว่างความเจริญทางงานวัตถุและทางจิตใจ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาอย่างมากมาย

๒.๒ วันฉัตรมงคลชาติเข้ามามีอิทธิพลเหนือจิตใจของเด็กมากขึ้น พฤติกรรมที่แสดงออกของเด็ก อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเด็กและผู้ปกครอง

๒.๓ สื่อมวลชนต่าง ๆ อาจชักนำให้เด็กแสดงพฤติกรรมในการเลียนแบบ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ

๒.๔ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทุกคนต้องทำงานเพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวและภรรยา พ่อแม่ก็มักจะออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน เด็กถูกทอดทิ้งให้ขาดความอบอุ่น ขาดการอบรมสั่งสอน

๒.๕ มีความเคลื่อนไหวทางค่านิยมมากมาย ซึ่งผู้ปกครองอาจติดตามไม่ทัน ปัญหาคนล้นงานในบางอาชีพ และบางอาชีพขาดแคลน เนื่องมาจากการเตรียมไม่ดีพอ ไม่เหมาะสม การแนะแนวจะช่วยให้คนเตรียมตัวได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ

ในความสำเร็จของงานแนะแนวที่กล่าวมาแล้ว ส่วนที่กล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของการแนะแนว ที่นักการศึกษาส่วนมากเห็นพ้องต้องกัน คือ บริการให้คำปรึกษา (counseling service) (สมบุญ ศาลบาชีวิน, ๒๕๑๐ : ๒๑ - ๒๗, พันธ์ หันนาคินทร์, ๒๕๑๒ : ๒๗๒, ไพบูลย์ รัตนมังคละ, ๒๕๑๕ : ๑๔๔, สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, ๒๕๑๒ : ๔ - ๑๕) การให้คำปรึกษา

จะได้ผลเพียงใดหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ที่สำคัญประการหนึ่งคือลักษณะ (characteristics) ของผู้ให้คำปรึกษา

ดิกสไตน์ (Dickstein, ๑๙๗๑ : ๗๕) มักเน้นเสมอว่าสายสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เป็นส่วนสำคัญที่สุดในกระบวนการให้คำปรึกษาซึ่งผู้ที่กำลังรับการฝึกฝนให้เป็นผู้ให้คำปรึกษาในอนาคตจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกว่าผู้ให้คำปรึกษามีความเข้าใจในสถานการณ์ที่เขากำลังประสบอยู่

ความเข้าใจนี้เกิดขึ้นได้จากทัศนคติของผู้รับคำปรึกษา ที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษา และเป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความต้องการที่จะขอคำปรึกษาอย่างสนิทใจ เกิดศรัทธาและกลัวพอที่จะระบายความในใจ หรือปัญหาที่แท้จริง ซึ่งแฝงอยู่ในจิตใจของเขา ออกมาอย่างเปิดเผย ซึ่งย่อมหมายถึงความสำเร็จในการให้คำปรึกษานั้นเอง

โรสเซ็น (Rosen, ๑๙๖๗ : ๗๘๓) ได้แสดงแนวคิดอันเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าที่กว้างขวางออกไปในเรื่องของความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาคือข้อความดังนี้

" เป็นที่แน่นอนว่าการวิจัยค้นคว้าจนถึงปัจจุบันให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดที่ได้จากการบำบัดในทางจิตวิทยา คือ ผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาและมาหาผู้ให้คำปรึกษานั้น มีความคิดของตัวเอง ซึ่งอาจแสดงออกอย่างชัดเจนหรือในลักษณะแอบแฝงเกี่ยวกับลักษณะที่เขาคาดหวังในตัวของผู้ให้คำปรึกษาที่เขามาปรึกษาคับ แนวโน้มของความคิดอันนี้อาจจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นระดับความสำคัญมากน้อยที่ผู้รับคำปรึกษาคาดหวังต่อผลที่จะได้รับจากการให้คำปรึกษา ระยะเวลาของการให้คำปรึกษา ลักษณะต่าง ๆ ของสายสัมพันธ์ระหว่างผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา และการประเมินผลค่านั่น ๆ "

จากแนวความคิดอันนี้ของ โรสเซ็น นำไปสู่ปัญหาที่น่าสนใจว่า ลักษณะที่สำคัญอะไรบ้างที่ผู้รับคำปรึกษาคาดหวังว่าจะได้พบในตัวของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการให้คำปรึกษาอย่างยิ่งและปัญหาคือเมื่อสถานการณ์เหล่านั้นเปลี่ยนแปลงไป

ลักษณะที่คาดหวังเหล่านี้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นั้น ๆ หรือไม่

ดิกสไตน์ (Dickstein, ๑๙๙๑ : ๗๕) ได้สรุปผลการศึกษาของเขาเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า อายุ และการแต่งตัวของผู้ให้คำปรึกษา ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการให้คำปรึกษา ความแตกต่างในเรื่องเพศก็เช่นเดียวกัน นับเป็นลักษณะที่มีความสำคัญน้อยมากต่อความสัมฤทธิ์ผลในการให้คำปรึกษา แต่อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่าชายขอปรึกษา กับผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นชาย และหญิงขอปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นหญิง ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากความคิดว่า เพศเดียวกันจะสามารถเข้าใจปัญหาของตนได้ดีกว่าเพศตรงข้ามก็เป็นได้ และที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่า ผู้รับคำปรึกษาเพศหญิงมีความเต็มใจที่จะปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นชายมากกว่าผู้รับคำปรึกษาที่เป็นชายที่เต็มใจจะปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาเพศหญิง นอกจากนี้ยังได้พบว่าในบางสถานการณ์ เช่นในกรณีที่ต้องการจะปรึกษาปัญหาเฉพาะส่วนตัว จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่คนคาดหวังไว้แต่เดิม หรือมีการเปลี่ยนแปลงแต่เพียงเล็กน้อย ในทางตรงกันข้าม เมื่อปัญหานั้นเป็นลักษณะปัญหาโดยทั่วไป ที่มีความเป็นส่วนตัวน้อยลง เป็นต้นว่า การอภิปรายเกี่ยวกับผลการทดสอบและการแปลความหมาย ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาและอาชีพ จะมีการเปลี่ยนแปลงในความหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษามากกว่าสถานการณ์ที่กล่าวมาในข้อนี้

✓ อย่างไรก็ตามเนื่องจากว่าการทำงานของผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่ายเป็นอย่างดี โดยเฉพาะจากครูและฝ่ายบริหาร สิ่งเหล่านี้ย่อมเกี่ยวเนื่องกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการทำงานของผู้ให้คำปรึกษาคับ

ไครด์เบิร์ก (Kriedberg, ๑๙๙๒ : ๑) กล่าวว่า "การทำงานของผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนมัธยมถูกกำหนดโดยความต้องการและแรงกดดันจากหลายสิ่งหลายอย่าง คือ จากการรับรู้ของผู้ให้คำปรึกษาเองในสิ่งที่ควรปฏิบัติ ซึ่งได้รั้มาจากการศึกษาและการฝึกฝนอบรมจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย จากผู้บริหาร ซึ่งจะแนะนำแนวทางที่เขาควรจะทำปฏิบัติ และจากความคาดหวังของทั้งครูและนักเรียนในโรงเรียน

ความขัดแย้งในความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา บ่อมจะเป็นอุปสรรคต่อการทำงานและความสำเร็จของผู้ให้คำปรึกษา ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีเป้าหมายที่จะเปรียบเทียบความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ระหว่างครูและนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ และความคาดหวังนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรหรือไม่ ในสถานการณ์ที่ต่างกันออกไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา และการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังนั้น ๆ อย่างไรหรือไม่ ดังต่อไปนี้

๑. ระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกันเป็นอย่างมากในการปฏิบัติงานของผู้ให้คำปรึกษา ว่าจะมีความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาต่างกันหรือไม่
๒. ความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เมื่อมีสถานการณ์ต่าง ๆ ของปัญหาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย
๓. สถานการณ์ใดบ้างที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างครูและนักเรียน ต่อผู้ให้คำปรึกษา และความคาดหวังนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อใด ในสถานการณ์อย่างไร ซึ่งการศึกษานี้จะส่งผลไปถึง

๑. การปรับปรุงลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาให้สอดคล้องกับความคาดหวังนั้น
๒. การปรับปรุงวิธีการคัดเลือกนิสิตเข้าศึกษาต่อในแขนงวิชาการแนะแนว
๓. การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรม ผู้ที่จะออกไปทำงานแนะแนวให้คำปรึกษาในโรงเรียนมัธยม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ.ต้น เฉพาะชั้น ม.ศ. ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จากโรงเรียนในโครงการ ค.ม.ส. ซึ่งในอยู่ในภาคเหนือ ทั้งหมด ๓ โรง คือที่จังหวัดลำปาง, เชียงราย, และเชียงใหม่ ที่จำกัดเฉพาะ ม.ศ. ๓ นั้นเนื่องจากว่าผู้ศึกษาเห็นว่านักเรียนในระดับนี้มีประสบการณ์ในการมารับคำปรึกษามากกว่าระดับอื่น ๆ คือ ได้รับการบริการจากการแนะนำมาตั้งแต่ชั้น ม.ศ.๑, ม.ศ. ๒ และ ในชั้น ม.ศ. ๓ นี้ยังต้องติดต่อกับผู้ให้คำปรึกษา เพื่อขอคำปรึกษาในด้านการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพต่อไปด้วย

๒. ตัวแปรที่จะทำการศึกษา

๒.๑ ตัวแปรอิสระ

ก. สภาพของการเป็นนักเรียน

- ในสถานการณปรกติ
- ในสถานการณ์ของปัญหาที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ
 - ๑) สถานการณ์ของปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว
 - ๒) สถานการณ์ของปัญหาที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ
 - ๓) สถานการณ์ของปัญหาที่เกี่ยวกับนิสัยหรือทักษะในการเรียน
 - ๔) สถานการณ์ของปัญหาที่เป็นปัญหส่วนตัวเฉพาะที่ไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
 - ๕) สถานการณ์ของปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนบุคคล

ข. สภาพของความเป็นครู

๒.๒ ตัวแปรตาม

ก. ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. ผู้ให้คำปรึกษา(Counselor) หมายถึงบุคคลที่รับผิดชอบหรือทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการแนะแนวต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นบริการในลักษณะเป็นกลุ่ม, รายบุคคล, โดยวิธีการสัมภาษณ์ ให้คำปรึกษา หรืออื่น ๆ อันจะนำไปสู่ทางเลือกหรือการแก้ปัญหาทางการศึกษา, อาชีพ และปัญหาส่วนบุคคล

๒. คุรุ หมายถึงครูที่ทำหน้าที่ประจำชั้น หรือโฮมรูมในระดับชั้น ม.ก. ๓ ตามโรงเรียนในโครงการ ค.ม.ส. ของภาคเหนือรวม ๓ โรง คือ สามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ บุพราชนวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ และบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

ก. ครูประจำชั้น หมายถึงครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองวินัยหรืองานประจำชั้นอื่น ๆ เช่น สมุครายงาน, สมุคประจำชั้น

ข. ครูโฮมรูม หมายถึงครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับ

- การนิเทศ
- ประสานงานกับครูแนะแนวเพื่อแก้ปัญหา ป้องกัน หรือส่งเสริมการพัฒนาการของนักเรียน
- ให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลในบางกรณี

แต่อย่างไรก็ดีจากการสัมภาษณ์ทำให้ได้พบว่า ในทางปฏิบัติ เราไม่สามารถจะแยกครูทั้ง ๒ ประเภทออกจากกันได้โดยเด็ดขาด เนื่องจากการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันอยู่มาก เช่นครูประจำชั้นอาจทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาค่ายก็ได้ ถ้านักเรียนต้องการ

๓. นักเรียน หมายถึงผู้ที่กำลังเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จากโรงเรียนในโครงการ ค.ม.ส. ของภาคเหนือ รวม ๓ โรง คือ สามัคคีวิทยาคม, บุพราชวิทยาลัย และบุญวาทย์วิทยาลัย

๔. ลักษณะ (Characteristic) หมายถึงลักษณะเด่นที่สังเกตได้ หรือคุณภาพหรือคุณสมบัติที่สังเกตเห็นได้ชัดในตัวบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจจะทำให้เห็นถึงความแตกต่างของบุคคลนั้นกับบุคคลอื่น หมายถึงถึงคุณธรรม จรรยา และบุคลิกภาพด้วย ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงลักษณะ

๑๐ ประการ ซึ่งได้แก่

- ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว
- ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะทางด้านการแนะแนว
- ค. เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้
- ง. มีความสามารถในการพูด
- จ. มีจิตใจมั่นคง สุขุม
- ฉ. มีความสามารถในการเก็บความลับได้
- ช. มีความสนใจกว้างขวาง หันก่อเหตุการณ์
- ซ. มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน
- ฅ. มีความกิริยาเริ่ม เฉลียวฉลาด
- ฎ. มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล

๕. สถานการณ์ หมายถึง

- ก. สถานการณ์ปกติ หมายถึงในสภาพปกติธรรมดาที่ยังไม่เกิดปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าไปขอรับบริการจากผู้ให้คำปรึกษา
- ข. สถานการณ์ของปัญหา หมายถึงสภาพของปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษามักจะเข้าไปขอรับบริการจากผู้ให้คำปรึกษา และสภาพของปัญหาเหล่านั้นจะถูกนำมาสมมุติสร้างเป็นสถานการณ์ ดังนี้
 - สถานการณ์ที่ ๑ เป็นสถานการณ์ที่ถูกสมมุติสร้างขึ้นจากปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว
 - สถานการณ์ที่ ๒ เป็นสถานการณ์ที่ถูกสมมุติสร้างขึ้นจากปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ
 - สถานการณ์ที่ ๓ เป็นสถานการณ์ที่ถูกสมมุติสร้างขึ้นจากปัญหาเกี่ยวกับนิสัยหรือทักษะในการเรียน
 - สถานการณ์ที่ ๔ เป็นสถานการณ์ที่ถูกสมมุติสร้างขึ้นจากปัญหาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวเฉพาะที่ไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

- สถานการณ์ที่ ๕ เป็นสถานการณ์ที่ถูกสมมุติสร้างขึ้นจากปัญหาเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา

เป็นการยากที่จะกล่าวว่าลักษณะอย่างใดของผู้ให้คำปรึกษาที่จะช่วยให้เกิดผลดี
ในการให้คำปรึกษา เพราะนอกจากความสัมพันธ์ในการให้คำปรึกษานั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของ
ผู้ให้คำปรึกษาแล้ว ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของผู้รับคำปรึกษาด้วย แนวทางของการ
ศึกษาค้นคว้ามักจะมุ่งแสดงให้เห็นเพียง ลักษณะที่มีผลต่อความสำเร็จในการให้คำปรึกษาเท่านั้น
โดยมิได้บอกว่าลักษณะแห่งความสำเร็จหรือไม่นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง

แม็คโกเวน และ ชมิดท์ (McGowan and Schmidt, ๑๙๕๒ : ๒๗) ได้ทำการ
ศึกษาเรื่องนี้และกล่าวว่า วัจนรูปของคำถามว่า "ลักษณะอย่างไรที่บุคคลควรจะมีในการที่จะทำให้
เขาเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ" และตัวเขาเองก็ได้กล่าวตอบคำถามของเขาเองว่า
" จากคำถามดังกล่าวเป็นที่คาดคะเนได้ว่า คำตอบที่สมบูรณ์ที่สุดดูเหมือนว่าจะเป็นสิ่งที่จะเป็นไป
ไม่ได้"

ผลการศึกษาของวิทซ์ (Weitz, ๑๙๕๓ : ๒๗) ยังชี้ให้เห็นว่าลักษณะและบุคลิกภาพ
ของผู้ให้คำปรึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการให้คำปรึกษา และความ
สามารถที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด จะช่วยทำให้การ
ให้คำปรึกษาประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

คาร์คฮัฟฟ์ และ เบเรนสัน (Carkhuff and Berenson, ๑๙๕๔ : ๒๔ - ๒๕) แสดง
ความรู้สึกว่า บุคคลที่จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาควรจะเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม เป็นประการสำคัญกว่า
อย่างอื่น เนื่องจากผู้ให้คำปรึกษาเป็นบุคคลที่จะต้องพบกับสถานการณ์ของปัญหาใหม่ ๆ อยู่เสมอหรือ
อย่างน้อยผู้รับคำปรึกษาที่เขาพบแต่ละคนก็ย่อมจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นวิธีทางแห่ง
การให้คำปรึกษาจึงเปลี่ยนไปตามปัจจัยเวลานั้น ด้วยเหตุนี้ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม

อยู่เสมอ อย่างน้อยที่สุดก็ก่อความฉิฉริเริ่มในการให้คำปรึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหา และบุคลิกภาพของผู้นับคำปรึกษา

ซอนนี่ และ โกลด์แมน (Sonne and Goldman, ๑๙๕๓ : ๑๒๔ - ๑๓๕) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้นับคำปรึกษาว่า ผู้นับคำปรึกษาควรเป็นบุคคลที่มีลักษณะ แสดงออกซึ่งความเป็นผู้นำ (directive) พอสมควร เพื่อให้ผู้นับคำปรึกษาเกิดความ ประทับใจในความสามารถและความมีประสิทธิภาพ

① ~~★~~ เจนเสน, รอบบ และ แชนจ์ (Jansen, Robb and Bank, ๑๙๗๐ : ๖๒๕ - ๖๓๐) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะของผู้นับคำปรึกษาในสาขาการแนะแนวและการให้คำปรึกษาในระดับที่สูงกว่า ปริญญาตรี

ได้พบว่าผู้นับคำปรึกษามีอายุน้อยและมีประสบการณ์ทางด้านการแนะแนวน้อยกว่ามักเป็นผู้ที่มีความรู้สึกหวั่นไหว (sensitive) ง่ายกว่า และมีความมั่นคงทางอารมณ์น้อยกว่าผู้นับคำปรึกษาจำนวนมาก และมีประสบการณ์ทางด้านการแนะแนวมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาของโอเฮิร์น และอาร์บัคเคิล (O'Hern and Arbuckle, ๑๙๖๔ : ๕๗๖ - ๕๗๖) ก็ได้ผลเช่นเดียวกับของเจนเสน และคณะ

อาร์บัคเคิล (Arbuckle, ๑๙๕๖ : ๕๓ - ๕๖) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ของผู้นับคำปรึกษาที่มีต่อลักษณะของผู้นับคำปรึกษา โดยศึกษาจากนิสิตที่กำลังฝึกอบรมให้เป็นผู้นับคำปรึกษา เขาแบ่งนิสิตเหล่านี้ออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนิสิตที่เพื่อน ๆ ขอมรับว่าเป็นผู้นับคำปรึกษาที่มีความสามารถ และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่เพื่อน ๆ ไม่ขอมรับ เขาได้ใช้แบบทดสอบ M.M.P.I. และได้พบวานิสิตที่เพื่อน ๆ ขอมรับมีลักษณะเป็นปรกติธรรมดา (normal) มากกว่าบุคคลที่เพื่อน ๆ ไม่ขอมรับ

แม็คเคลน (McClain, ๑๙๖๔ : ๔๔๒ - ๔๔๖) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพของผู้นับคำปรึกษาและความสำเร็จในการให้คำปรึกษา โดยใช้แบบสอบถามพบว่าผู้นับคำปรึกษาที่เป็นชายและได้ประสบความสำเร็จในการให้คำปรึกษา มีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะแห่งความเป็นเพศชาย (masculine characteristic) และคะแนนจากผู้นับคำปรึกษาเพศหญิงที่ได้รับ

ความสำเร็จในการให้คำปรึกษา ก็มีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะแห่งความเป็นหญิง (feminine characteristic)

จากวิทยานิพนธ์ของ ฟาร์สัน (Farson, ๑๙๕๔ : ๒๒๒) เรื่อง "ผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นหญิง"

ได้เสนอความเห็นไว้ว่า ลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นหญิงนั้น จะมีส่วนคล้ายคลึงกับพฤติกรรมของสตรีที่สังคมคาดหวัง กล่าวคือ

๑. มีความนุ่มนวล (tender)
๒. สุภาพเรียบร้อย, น่ารัก (gentle, loving)
๓. ไวในการรับความรู้สึก (receptive)
๔. มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม แม็คเคลน (McClain, ๑๙๖๕ : ๔๔) ผู้เขียนบทความเรื่อง "ผู้ให้คำปรึกษาควรเป็นผู้หญิงหรือไม่" เขาแสดงความรู้สึกว่าผู้ให้คำปรึกษาทั้งที่เป็นชายและหญิงปรากฏว่ามีระดับ (degree) ของการยอมรับว่ารากฐานของความเป็นเพศหญิง (fundamental femininity) ที่ ฟาร์สัน ได้กล่าวในตอนต้นนั้นว่า เป็นสิ่งที่เหมาะสมสำหรับผู้ให้คำปรึกษาที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน

① ✕ เวทสโตน (Whetstone, ๑๙๖๕ : ๔๔๖ - ๔๕๐) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในลักษณะและบุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษาที่ประสบความสำเร็จ และครูที่มีประสิทธิภาพ และผลจากการเปรียบเทียบบุคลิกภาพนั้นเขาได้พบว่า ผู้ให้คำปรึกษามีความสอดคล้องกันในพฤติกรรมน้อยกว่าครู แต่มีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่า เป็นผู้มีความเมตตากรุณา มากกว่าครู

✕ ✓ ก๊อตเทิล และ คาวนีย์ (Cottle and Downie, ๑๙๖๐ : ๓) ได้ขอความมีปัจจัยอย่างหนึ่งที่สูกปรารถนาซึ่งทำให้ผู้ให้คำปรึกษาประสบความสำเร็จในหน้าที่ของตน นั่นคือความรู้และประสบการณ์ในการทำงานของผู้ให้คำปรึกษา จากการวิเคราะห์ของเขาในเรื่องนี้พบว่า

ผู้มาขอรับคำปรึกษาหารือบางคนเกิดความฝังแน่นในความคิดที่ว่า บังคับให้คำปรึกษามีอายุมากขึ้นเท่าใด ก็จะมีประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษามากขึ้นเท่านั้น การฝึกฝนตระเตรียมทางด้านวิชาการจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาเป็นอย่างมาก ความสำเร็จในการให้คำปรึกษานั้นขึ้นอยู่กับความรู้ในการที่ผู้ให้คำปรึกษาจะตัดสินใจอะไรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษาที่เป็นอยู่ ความสามารถในการที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับและเข้าใจในปัจจุบันนั้น เพื่อว่าเขาจะไ้ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมในอนาคต สรุปได้ว่าลักษณะที่สำคัญและจำเป็นของผู้ให้คำปรึกษา คือ ความรู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรมและสาเหตุ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยและที่น่ายกย่องก็คือ ผลของการวิเคราะห์ของเขาที่พบว่ายังมีความเข้าใจของผู้รับคำปรึกษาในความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการให้คำปรึกษา กับวัยของผู้ให้คำปรึกษากว

แฮทช์ และ สเตฟเฟิล (Hatch and Steffle, ๑๙๕๔ : ๑๐๒ - ๑๐๓)

กล่าวว่า หลายคนได้เขียนอธิบายเกี่ยวกับงานและลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาโดยทั่ว ๆ ไป นักการศึกษาส่วนมากเห็นว่าลักษณะที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จของผู้ให้คำปรึกษา คือ

๑. มีความสนใจอย่างแท้จริงในปัญหาและความต้องการของผู้มาขอรับคำปรึกษา และมีความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้มาขอรับคำปรึกษาในปัญหานั้น

๒. มีความสามารถในการพัฒนาและร่วมงานได้เป็นอย่างดี โดยการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม (ครู, นักเรียน, ผู้บริหาร, ชุมชน)

๓. มีความสามารถในการสัมภาษณ์เพื่อการปรึกษา โดยได้รับการฝึกฝนมาอย่างเพียงพอ

๔. มีความรู้ในข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา สังคม และแหล่งต่าง ๆ ของข้อมูลนั้น รวมทั้งวิธีการที่จะนำไปใช้กับผู้รับคำปรึกษา

๕. ได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีในทางจิตวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์และเกิดความหยั่งเห็น (insight) ในธรรมชาติและสาเหตุแห่งความยุ่งยากในปัญหาของผู้ที่มาขอคำปรึกษาที่กำลังประสบอยู่

๖. มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม
๗. มีความสามารถในการใช้เครื่องมือและเทคนิคในการวิเคราะห์บุคคล
๘. ความสามารถในการร่วมงานกับผู้บริหารในการพัฒนาบริการต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ดีขึ้น
๙. มีความสามารถในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนจากแหล่งทั้งสองนั้น

แม็คคาเนียล (McDaniel, ๑๙๕๖ : ๔๔๘ - ๔๔๙) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำคำปรึกษาไว้ดังนี้

๑. คุณสมบัติส่วนตัว มีความหนักทางวิชาการสูง สนใจและประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีบุคลิกที่แสดงถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ ปรับตัวได้กับสภาพการณ์ทั่วไป
๒. ประสบการณ์ มีประสบการณ์ในการทำงานของตน และยิ่งกว่านั้นผู้นำคำปรึกษาทางคานอาร์พควรมีประสบการณ์ในงานธุรกิจและอุตสาหกรรมด้วย

ฯลฯ

ฟูลเลอร์ และเบอร์นาร์ด (Fuller and Bernard, ๑๙๖๘ : ๑๖๑ - ๑๖๓) กล่าวถึงลักษณะที่เป็นที่ต้องการสำหรับบุคคลที่จะเป็นผู้นำคำปรึกษาไว้ดังนี้

๑. ทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น เป็นลักษณะที่เห็นได้ชัดและนักการศึกษาเกือบทุกคนยอมรับว่าคนที่จะเป็นผู้นำคำปรึกษาควรมีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น มีความรู้ในแบบของพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากว่าจะต้องติดต่อและประนีประนอมกับบุคคลอื่น
๒. ความสามารถในการค้นคว้าวิจารณ์ ความสามารถในด้านนี้เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่ผู้นำคำปรึกษาจะต้องมี การวิจัยจะเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดของผู้นำคำปรึกษา
๓. อารมณ์ขัน คนที่จะเป็นผู้นำคำปรึกษาควรมีคุณลักษณะประการนี้อยู่ด้วย เนื่องจากความมีอารมณ์ขันบางครั้งจะช่วยแกสถานการณ์และรักษาบุคลิกของผู้นำคำปรึกษาให้คงอยู่ต่อไป

๔. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพบกับผู้มาขอรับคำปรึกษา ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นจึงควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการที่จะหาหนทาง ที่ดีที่สุดต่อสภาพการณ์ใหม่ ๆ นั้น

๕. การยอมรับในสภาพการณ์ต่าง ๆ ผู้ให้คำปรึกษาควรเป็นบุคคลที่ยอมรับใน สภาพการณ์ต่าง ๆ แม้ว่าในบางครั้ง ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเผชิญกับปัญหาแปลก ๆ และไม่ลงรอย กับระบบค่านิยมของตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาควรมีความสามารถในการยอมรับผู้มาขอรับคำปรึกษา ทุกคนในฐานะเป็นบุคคลที่มีคุณค่า แม้ว่าจะไม่มีความสามารถจะช่วยเหลือได้

มอร์เต็นเซนและชมูลเลอร์ (Mortensen and Schuller, ๑๙๖๖ : ๓๔๕ - ๓๔๖) กล่าวว่าลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาจะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษา (counseling relationship) ผู้ให้คำปรึกษาจะต้อง เป็นผู้มีความสามารถในการที่จะให้สถานการณ์ต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษาคำเนินไปโดยง่ายและ ทั้งสามารถหยุดยั้งสถานการณ์นั้น ๆ ของผู้มาขอรับคำปรึกษาด้วย ดังนั้นลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา จึงควรเป็นบุคคลที่มั่นคง (stable) และยืดหยุ่นหรือปรับตัวได้ (flexibility) และมีความเข้าใจในสภาพการณ์ต่าง ๆ ของผู้มาขอรับคำปรึกษาเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้ให้คำปรึกษา ควรเป็นบุคคลที่สามารถในการประเมินสถานการณ์ได้ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งในการนี้ผู้ให้คำปรึกษา จะต้องมีความประนีประนอมกว้างขวางในสัมพันธภาพในสังคม (social relationship) เท่า ๆ กับ ความสามารถในการให้ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลทางการศึกษาและอาชีพ

โจน (Jones, ๑๙๕๑ : ๕๕๕) ได้นำลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่ประสบความสำเร็จ มาวิเคราะห์และจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

- มีความจริงใจ (sincerity)
- บุคลิกดี (good personality)
- อุดมคติและมีปรัชญาที่เหมาะสม (good character and wholesome philosophy)
- สุขภาพดี

- มีความมั่นคงทางอารมณ์
- ความสามารถในการเข้าถึงปัญหา (approach ability)
- มีไมตรีจิต (friendliness)
- ความสามารถที่จะเข้ากับคนอื่นได้ (ability to get along with people)
- เห็นอกเห็นใจและเข้าใจในบุคคลอื่น
- มีวัฒนธรรมทางสังคม (social culture)
- มีความรู้และความสนใจอย่างกว้างขวาง
- ความเป็นผู้นำ
- มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ สนใจในวิชาและแนว

✱ แอนดรู และ วิลลี่ (Andrew and Willy, ๑๙๕๔ : ๑๓๖ - ๒๐๑)
กล่าวว่า เป็นสิ่งที่สมควรในการที่จะคาดหวังว่าผู้ให้คำปรึกษาควรมีประสบการณ์ในการสอน
๑ - ๓ ปี และนอกจากนั้นยังมีความต้องการว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรมีประสบการณ์จากงาน
อื่นมาก่อนนอกจากทางด้านการศึกษานั้น

แอนดรู และ วิลลี่ ได้กล่าวถึง "A Professional Standard Committee
of the American College Personnel Association" ซึ่งได้เสนอลักษณะของบุคลากร
ที่มีประสิทธิภาพและได้เขียนหนังสือเล่มนี้กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรมีลักษณะเช่นนี้เช่นกัน คือ

๑. สนใจ รักในมนุษยชาติ เคารพในความต้องการของคนอื่น
๒. มีความสามารถในการเป็นผู้นำ ความสามารถในการกระตุ้นและนำคนอื่น
ความสามารถในการตัดสินใจ และดำเนินงานให้สมบูรณ์
๓. ความสามารถในการประนีประนอมกับผู้อื่น
๔. มีสัมพันธภาพอันอบอุ่นกับคนทั่วไป มีมิตรภาพ
๕. มีอารมณ์ขัน
๖. ยอมรับในสิ่งที่บุคคลเป็นอยู่ (acceptable personal appearance)
๗. มีเหตุผล

๘. ไม่มีท่าทางที่น่ารังเกียจ
 ๙. ซื่อสัตย์และมีความกระตือรือร้นในการทำงานด้านการศึกษา อุทิศเวลาให้แก่งานให้บริการนักเรียนในสถานต่าง ๆ

๑๐. มีความมั่นคงและเชื่อมั่นในจรรยาวิชาชีพ
 ๑๑. เคารพตัวเอง (self-respect)
 ๑๒. มีปรัชญาชีวิตที่เหมาะสม
 ๑๓. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 ๑๔. มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ (confidence)
 ๑๕. มีมนุษยธรรม ยอมรับในระบบค่านิยม ยอมรับในความสำคัญของความเชื่อทางศาสนา จิตใจ และความซาบซึ้งในสิ่งต่าง ๆ

สุโท เจริญสุข (๒๕๑๒ : ๑๘ - ๒๐) ได้กล่าวสรุปลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

๑. มีจิตใจรักเด็ก ชอบมนุษย์ มีความรู้สึกดีต่อเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย โดยเฉพาะเด็ก ๆ

๒. ยอมรับนับถือคุณค่าของความเป็นคน ไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ฐานะ ศักดิ์ฐานะและความเหลื่อมล้ำต่ำสูงใด ๆ

๓. มีความเมตตา กรุณา สนใจคนอื่น และเข้าใจเด็กตามความจริง

๔. มีความรู้และความชำนาญเรื่องการแนะแนวเป็นอย่างดี โดยวิธีการศึกษาในสถาบันชั้นสูง พร้อมทั้งมีประสบการณ์ทางการสอนหนังสือมานานพอสมควร

๕. มีมารยาทงดงาม เกรงครีกค่อนหน้าดี ศรัทธาในงาน เก็บรักษาความลับเป็น

๖. มีลักษณะที่น่าเคารพนับถือ เข้าถึงจิตใจเด็ก

๗. มีวิสัยส่วนตัวที่ราบรื่นพอสมควร

๘. ถือหลักมั่นว่ากิจกรรมใด ๆ ที่ทำในหน้าที่แนะแนว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของเด็กเป็นประการสำคัญ

✎ สุชา จันทน์เอม (๒๕๑๒ : ๗๓) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาไว้ในบทความเรื่อง การแนะแนวเด็กฝึกปฏิตัดนี้

"ผู้ทำงานแนะแนวควรเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ได้ศึกษาเรื่องความต้องการและกوابสนใจของเด็ก สามารถทำงานร่วมกับเด็กได้เป็นอย่างดี สามารถทำให้เด็กรู้จักตัวเองและเข้าใจตัวเองยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถเข้ากับนิคมารการของเด็กทำงานร่วมกับนิคมารการของเด็ก เพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือเด็กโดยเฉพาะในเรื่องการศึกษา สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่พึงระลึกถึงก็คือ ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก"

✎ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (๒๕๑๒ : ๑๓ - ๑๔) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

๑. สนใจในเรื่องการแนะแนว
๒. สนใจความทุกข์สุขของนักเรียน เป็นผู้ที่เข้าใจนักเรียน
๓. เข้าใจเรื่องการสอน การเรียน และทำการสอนได้ผลดีมาแล้ว
๔. สามารถเข้ากับคนได้โดยง่าย
๕. มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตมาพอสมควร
๖. มีความรู้เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจสังคม และทันต่อเหตุการณ์เสมอ
๗. ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม เช่น ยุติธรรม มีขันติ มีความจริงใจ รักษาความลับ และไว้วางใจได้
๘. มีบุคลิกภาพดี เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ที่มาติดต่อด้วย
๙. มีศิลปะในการพูด การฟัง อันจะทำให้การแนะแนวบรรลุผลตามความมุ่งหมาย
๑๐. เป็นผู้นำที่ดี มีไหวพริบและพินิจจับต

อนันต์ อินันตรังสี (๒๕๑๔ : ๑๔๔) สรุปคุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาไว้ว่า ควรประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

๑. เคยทำการสอนได้ผลดีมาก่อนแล้ว
๒. เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับงานสอนมาบ้าง

๓. จะต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการแนะนำอย่างพอเพียง
๔. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้
๕. เป็นผู้มีความสามารถในการให้คำปรึกษา และสนใจที่จะทำงานในร้านนี้
๖. เป็นผู้ที่มีความสนใจ ต้องการที่จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาอย่างแท้จริง
๗. มีบุคลิกภาพดี และปรับตัวเองได้
๘. เป็นผู้ที่ไม่ปราศจากอคติต่าง ๆ
๙. เป็นผู้ที่สนใจที่จะช่วยเหลือคนอื่น ๆ เป็นคนมีความเมตตาากรุณา
๑๐. เป็นผู้ที่รักการศึกษาค้นคว้า สนุกพอใจใช้เวลาให้แก่การทำงานและเป็นคน

ที่รู้จักปรับปรุงตนเองเสมอ

อำเภอ บุรณฤศ (๒๕๐๔ : ๔๐) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะประจำตัวของผู้ให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

"ไม่มีหนังสือเล่มใดวางกฎเกณฑ์จำกัดลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่สละสลวย ผู้ทำงานนี้อาจมีลักษณะต่างกันมาก แต่การทำงานได้ผลเท่ากัน ดังนั้นแทนที่จะบรรยายลักษณะของครูที่ปรึกษาอย่างงดงาม จะขอพูดถึงลักษณะซึ่งผู้ให้คำปรึกษาควรมีเป็นอันดับแรกเท่านั้น

๑. นอกจากวุฒิปัญญาในวิชาการศึกษาเช่นครูอื่น ๆ แล้ว ผู้ให้คำปรึกษาควรมีเป็นผู้เรียบง่าย

๒. ควรมีความสนใจอย่างกว้างขวาง มีความสนใจในความเป็นอยู่ของเด็ก มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบทำงานกับเด็กและช่วยแก้ปัญหาของเขา

๓. มีความรอบรู้และมีความซื่อสัตย์เป็นที่ไว้วางใจ

๔. ควรมีความสามารถในการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ไม่ควรเกี่ยวข้อกับการพูด ขู่ข่ม และตักเตือนเมื่อมีคนมาปรึกษา

๕. ควรเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี มีน้ำเสียงน่าฟัง และมีมารยาทนุ่มนวลเป็นที่พอใจแก่ผู้มาติดต่อ

จะเห็นได้ว่า ลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมดในคอนต้นเป็นคุณลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งยากที่จะจัดลงไปว่าลักษณะประการใดที่จะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่สุดในอันที่จะ

ถึงความสำเร็จในการให้คำปรึกษา แต่อย่างไรก็ตามสามารถที่จะกล่าวได้ว่าลักษณะใดก็ตาม ซึ่งเป็นที่คาดหวังของบุคคลที่ผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องเข้าไปร่วมงานด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือนักเรียน ลักษณะนั้นย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จในการให้คำปรึกษา

๒. ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง

ได้กล่าวมาแล้วว่าเป็นการยากที่จะกำหนดลงไปว่าลักษณะประการใดของผู้ให้คำปรึกษา เป็นลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามที่คาดหวัง และเป็นสิ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือไม่ในการให้คำปรึกษา หรืออย่างน้อยที่สุดเป็นสิ่งที่สำคัญในการก่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดี ระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา และที่น่าสนใจก็คือยังมีการศึกษาค้นคว้าในด้านนี้เป็นจำนวนน้อยมาก

ฮีเบิร์ต (Hebert, ๑๙๖๕ : ๘) เป็นบุคคลหนึ่งที่สนใจในเรื่องนี้ถึงกับกล่าวว่า "ทั้ง ๆ ที่นักการศึกษา ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ในการที่จะก่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีหรือไม่กับผู้มาขอรับคำปรึกษา แต่กลับปรากฏว่า การศึกษาทางด้านนี้มีน้อยมาก"

วิทซ์ (Weitz, ๑๙๕๓:๒๓๖) กล่าวถึงความสำคัญในเรื่องนี้ว่า การให้คำปรึกษานั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของลักษณะของทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา โดยอาศัยการสื่อสารคำภาษาเป็นตัวกลาง รวมทั้งการสื่อความหมายกันด้วยพฤติกรรมที่แสดงออกอื่น ๆ ด้วย

สเตรน และ ริคคิโอ (Strange and Riccio, ๑๙๗๐ . ๓๔ - ๔๕) รายงานผลการค้นคว้าของเขาว่า มีการศึกษาเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่กล่าวถึงความคาดหวังในลักษณะของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษา แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของเขา ทำให้ได้พบสิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ ผู้รับคำปรึกษาที่เป็นผิวดำชาวอเมริกาแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะขอคำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นคนผิวดำด้วยกันเท่านั้น

เลสเซอร์ (Lesser , ๑๙๖๑ : ๓๓๐ - ๓๓๖) ได้ศึกษาและพบว่าผู้ขอรับคำปรึกษาที่มีการเลือกตัวผู้ให้คำปรึกษาบางคน และในขณะเดียวกันก็มีการหลีกเลี่ยงที่จะพบกับผู้ให้

คำปรึกษาบางคน เขาได้แสดงความรู้สึกว่า ความคล้ายคลึงกันระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่าย มีผลต่อสัมพันธภาพและความสามารถในการที่จะทำความเข้าใจกับอีกฝ่ายหนึ่งได้

มิลเลอร์ (Miller, ๑๙๖๕ : ๖๗ - ๖๘) รายงานว่าผู้ให้คำปรึกษาในความคาดหวังของผู้รับคำปรึกษา จะต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

- ความกระตือรือร้นในการทำงาน
- ความร่าเริงเบิกบานอยู่เสมอ
- ช่างพูด ช่างคุย
- เปิดเผยและกล่าวคล่องเป็นธรรมชาติ

แบร์ (Bare, ๑๙๖๗ : ๔๑๔ - ๑๒๕) ได้กล่าวสนับสนุนความคิดของ มิลเลอร์ เมื่อได้รายงานลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ตามความคาดหวังของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย

- มีพื้นฐานความคิสูง
- มีสุขภาพดีและแข็งแรง

กริกก์ และ กูดสไตน์ (Grigg and Goodstein, ๑๙๕๙ : ๗๔) รายงานว่าผู้รับคำปรึกษาคงการผู้ให้คำปรึกษาที่มีลักษณะสามารถแสดงบทบาทแบบเป็นผู้นำ ในการแก้ปัญหาหรือรับภาระในการแก้ปัญหา เป็นผู้ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและช่วย ในการวางแผนคำเินการเลือกหนทางเฉพาะในการปฏิบัติ ฯลฯ มากกว่าการกระทำตน เป็นผู้ฟังที่แค่เพียงอย่างเดียว

แพตเตอร์สัน (Patterson, ๑๙๕๘ : ๓๔) สนับสนุนความคิดนี้เมื่อเขา บ้าความคิดของเขาว่า จากการศึกษาถึงทัศนคติของผู้รับคำปรึกษาและความพึงพอใจในผล ของการให้คำปรึกษานั้น ผลที่ได้เขาพบว่าผู้รับคำปรึกษามีความพึงพอใจในผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งไม่ใช่ มีลักษณะเป็นแบบรับฟังอย่างเดียว หรือใช้วิธีการแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง (Client Centered)

ฟูลเลอร์ (Fuller, ๑๙๖๔ : ๔๖๓ - ๔๖๓) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ความต้องการที่จะพบปะปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาของผู้รับคำปรึกษา ว่ามีความต้องการที่จะเลือก

ผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นเพศหญิงหรือเพศชายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ เขาพบว่าผู้รับคำปรึกษา ทั้งที่เป็นเพศหญิงและเพศชายต่างมีความต้องการที่จะรับคำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นชาย มากกว่าผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นหญิง

ธอร์เซ็น (Thorsen, ๑๙๖๗ : ๘๓ - ๑๐๖) ได้แสดงความคิดเห็น ที่สอดคล้องกับทัศนะนี้เช่นกัน โดยรายงานว่า ผู้รับคำปรึกษาที่เป็นหญิงมักต้องการและเต็มใจ ที่จะรับคำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นชายมากกว่าหญิง และเมื่อเทียบอัตราส่วนในทำนองเดียวกัน ก็จะพบว่า อัตราส่วนของหญิงที่ขอปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นชายมากกว่าผู้รับคำปรึกษาที่เป็น ชายมีความต้องการที่จะปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นหญิง

ผลการศึกษาเหล่านี้สอดคล้องกับข้อเสนอและความคิดเห็นของ ฟูลเลอร์ ที่ว่าดูเหมือนว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงจะกำหนดค่านิยมที่เป็นอคติต่อบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาเพศหญิงมากกว่า ค่านิยมที่เป็นอคติต่อเพศชาย และความไม่เต็มใจซึ่งเกิดขึ้นจากอคตินี้จะส่งผลต่อไปถึงความไว้วางใจ เชื่อใจในคำปรึกษา ซึ่งนั่นน่าจะหมายถึงความล้มเหลวของการให้คำปรึกษาร่วม

สมมติฐานในการวิจัย

๑. นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ กับครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นและครูโฮมรูม มีความคาดหวัง ใน ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแตกต่างกัน
 - ๑.๑ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ "มีประสบการณ์ ทางด้านการสอนและการแนะแนว" ของผู้ให้คำปรึกษา
 - ๑.๒ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ "มีความรู้สูง และได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ" ของผู้ให้คำปรึกษา
 - ๑.๓ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ "มีความ เป็นกันเองและเข้ากับคนได้ทั่วไป" ของผู้ให้คำปรึกษา
 - ๑.๔ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ "มีความสามารถ ในการพูด" ของผู้ให้คำปรึกษา

๑.๕ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ
"มีจิตใจมั่นคง สุขุม" ของผู้ให้คำปรึกษา

๑.๖ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ
"มีความสามารถในการเก็บความลับได้" ของผู้ให้คำปรึกษา

๑.๗ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ
"มีความสนใจกว้างขวาง หันคอเหตุการณ์" ของผู้ให้คำปรึกษา

๑.๘ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ
"มีอารมณ์ขัน ไร้เรื่องเบื่อกวน" ของผู้ให้คำปรึกษา

๑.๙ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ
"มีความคิดริเริ่ม เสนอวลลาภ" ของผู้ให้คำปรึกษา

๑.๑๐ ความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะ
"มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล" ของผู้ให้คำปรึกษา

๒. ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์
ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน

๒.๑ ความแตกต่างในความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้
คำปรึกษาในสถานการณ์ปรกติ และสถานการณ์ของปัญหาที่ ๑

๒.๒ ความแตกต่างในความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้
คำปรึกษาในสถานการณ์ปรกติ และสถานการณ์ของปัญหาที่ ๒

๒.๓ ความแตกต่างในความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้
คำปรึกษาในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๓

๒.๔ ความแตกต่างในความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้
คำปรึกษาในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๔

๒.๕ ความแตกต่างในความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้
คำปรึกษาในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๕

วิธีดำเนินการ

๑. กลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้วนี้ประกอบด้วยนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ของปีการศึกษา ๒๕๑๒ จากโรงเรียนในโครงการ ค.ม.ส. ทั้ง ๓ แห่ง ในภาคเหนือ คือ บุพราขวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ญวาทวิทยาลัย จังหวัดลำปาง และสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๕๖ คน และครูประจำชั้นกับครูโฮมรูม จากโรงเรียนดังกล่าว รวม ๔๕ คน ดังนี้

ตาราง ๑ แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนต่าง ๆ

โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน ม.ศ.๓	นักเรียน	ครู
บุพราขวิทยาลัย เชียงใหม่	๔	๖๔	๑๖
ญวาทวิทยาลัย ลำปาง	๔	๖๔	๑๓
สามัคคีวิทยาคม เชียงราย	๔	๖๔	๑๖
รวม	๒๔	๑๙๒	๔๕

๑.๒ สาเหตุของการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ก. การที่ผู้วิจัยเลือกเฉพาะนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ นั้น ด้วยเหตุผล ๒ ประการ คือ ประการแรก เนื่องจากในระดับชั้นนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน กล่าวคือ เป็นช่วงที่นักเรียนจาเป็นจะต้องเลือกหนทางชีวิตของตัวเองในการศึกษาต่อหรือการ

ประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงอาจจะทำให้คงเข้าพบปะกันผู้ให้คำปรึกษาหรือผู้แนะแนว เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้หรือเรื่องอื่น ๆ เช่น ปัญหาการวางตัวในวัยรุ่นมากขึ้นกว่าเดิม

ประการที่สอง เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่า ช่วงระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนจากมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓ น่าจะทำให้เด็กในชั้นนี้มีความรู้จักรู้จักกับผู้ที่ให้คำปรึกษามากกว่านักเรียนในระดับอื่น ๆ จนสามารถที่จะคาดหวัง หรือเข้าใจว่าตนเองต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่มีลักษณะเช่นใด ในสถานการณ์ปรกติ หรือสถานการณ์ของปัญหาที่ต่างกันออกไป

ข. การที่เลือกเฉพาะครูประจำชั้นและครูโฮมรูมในระดับ ม.ศ. ๓ เท่านั้น ก็เนื่องจากครูดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างในข้อ ก. และอาจจะมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่เด็กเป็นบางกรณี เช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อไปว่าจะอยู่ในลักษณะของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

ค. การที่ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนพุทธาวชิรวิทยาลัย, พุทธาทยวิทยาลัย, และสามัคคีวิทยาคม ก็เนื่องจากโรงเรียนในโครงการ ก.ม.ส. ของภาคเหนือทั้งหมดที่เปิดถึงระดับ ม.ศ. ๓ แล้วในปี ๒๕๑๖ มีเพียง ๔ โรงเรียน คือ ทั้ง ๓ โรงเรียนที่กล่าวข้างต้น และโรงเรียนนครสวรรค์ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดนครสวรรค์ แต่โรงเรียนนครสวรรค์นั้นผู้วิจัยได้เลือกจากการสุ่มตัวอย่าง (random sampling) เพื่อทำ Pretest หาลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวังอย่างเป็นกลาง ๆ เพื่อนำมาวิจัยหาความแตกต่างในความคาดหวังอีกทีหนึ่ง ดังนั้นจึงเหลือโรงเรียนที่จะนำมาทำการวิจัยอีกเพียง ๓ โรงเรียน

๑.๓ วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ก. นักเรียน เนื่องจากโรงเรียนในโครงการ ก.ม.ส. แบ่งห้องเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ตามกลุ่มของวิชาที่เลือกเรียน ดังนั้นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จึงใช้วิธีการเลือกสุ่มตามเลขที่จากทุก ๆ ห้อง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเท่าเทียมกัน การสุ่มตัวอย่างจะสุ่มจากเลขที่ทุก ๆ ๕ คนตามอนุกรม เช่น ๑, ๖, ๑๑ และการเลือกเลขที่เริ่มระหว่าง ๑ - ๕ ก็ใช้วิธีการสุ่มเช่นเดียวกัน

ข. ครู กำหนดเอาครูทุก ๆ คนที่เป็นครูประจำชั้นและครูโฮมรูมในระดับ ม.ศ.๓ เนื่องจากมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโดยตรงมากกว่าครูอื่น ๆ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๒.๑ แบบสอบถามลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวังของครูและนักเรียน แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended questionnaire) ตามข้อเสนอแนะของโรสเซ็น (Rosen, ๑๙๖๗ : ๓๘๕ - ๓๘๘) ในการรวบรวมลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งเขาได้ใช้แบบสอบถามดังนี้

"ถ้าคุณต้องการพญูให้คำปรึกษา (หรือถ้าคุณกำลังพญูให้คำปรึกษาที่ถูกต้องพอใจอยู่) คุณคิดว่า คุณต้องการพบกับบุคคลประเภทใด"

จากแบบสอบถามของโรสเซ็น ข้างต้นนี้ ดิกสไตน์ (Dickstein, ๑๙๗๑ : ๔๒) ได้นำมาใช้สร้างแบบสอบถามในลักษณะเดียวกัน เพื่อหาลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาชอบมากที่สุดโดยใช้คำถามว่า

"ลักษณะใดที่นักเรียนคิดว่าผู้ให้คำปรึกษาควรมี ลักษณะนั้นอาจประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เว้น

ก. มีไม้ครีจิก

ข. เป็นคนมีอายุน้อย

ค. นับถือศาสนา.....

ให้นักเรียนเขียนมาให้มากที่สุด เท่าที่นักเรียนคิดว่าผู้ให้คำปรึกษาควรมี"

จากแบบสอบถามดังกล่าวได้นำมาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม โดยการเพิ่มเติมคำอธิบายความหมายของคำว่าลักษณะและยกตัวอย่างประกอบให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๒.๒ แบบสอบถามเพื่อจัดลำดับความสำคัญของความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติ ความคาดหวังเหล่านี้ได้มาจากการคัดเลือกลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในแบบสอบถามฉบับแรก (๒.๑) โดยอาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ ในการคัดเลือกดังนี้

- ก. เป็นลักษณะที่มีความดีสูงในแบบสอบถาม
- ข. เป็นลักษณะที่ปรากฏอยู่ในความคาดหวังของทั้งครูและนักเรียน
- ค. สอดคล้องกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาที่นักการศึกษาให้ความเห็นว่าเป็นลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้ให้คำปรึกษา

๒.๓ แบบสอบถามเพื่อจัดค่าความสำคัญของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ของปัญหา ประกอบด้วย

๒.๓๑ กลุ่มของลักษณะผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง ซึ่งเลือกโดยอาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ ในข้อ ๒.๒ เพื่อนำมาจัดค่าความสำคัญใหม่ในสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ

๒.๓๒ สถานการณ์ต่าง ๆ ของปัญหา สร้างขึ้นจากปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้ให้คำปรึกษามักจะพบในการให้คำปรึกษา ตามที่ ดิพบอย (Dapboye, ๑๙๕๔ : ๒๑) ได้กล่าวไว้เป็น ๒ ประการ ดังนี้

- ก. ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
- ข. ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว
- ค. ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกเรียนหรือการประกอบอาชีพ
- ง. ปัญหาเกี่ยวกับนิสัยหรือทักษะในการเรียน
- จ. ปัญหาส่วนตัวเฉพาะที่ไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- ฉ. ปัญหาเกี่ยวกับการแปลผลและการอธิบายผลการทดสอบ

แต่เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับการแปลผลและการอธิบายผลแบบทดสอบ ยังไม่มีการจัดกระทำกันอย่างจริงจัง ในระดับมัธยมศึกษา และเท่าที่เบาะอยู่มักจะทำควบคู่กันไปกับปัญหาการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ดังนั้นสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาที่สร้างขึ้นจึงรวมทั้ง ๒ ประการนี้เข้าด้วยกัน

จากประเภทของปัญหาดังกล่าว จะถูกนำมาสมมุติเป็นสถานการณ์ เพื่อให้เข้าใจง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยขอร้องให้นักศึกษาโทหาสถานการณ์และการศึกษา วิเคราะห์วิชาการศึกษา ประสานมิตร ทั่วพิพจน์ในชั้นต้นเสียก่อน แล้วนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นดังนี้

นิยมนิธิกุล เป็นนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ ที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคเหนือ ต่อมา นิยมรู้สึกว่าคุณพ่อ คุณแม่ ไม่พยายามเข้าใจถึงความจำเป็นที่เขาจะต้องกลับบ้านทำ ๆ ใน บางครั้ง เนื่องจากกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การซ้อมกีฬา เป็นต้น เขาได้รับคำตำหนิ จากคุณพ่อเสมอ จนทำให้เขาคิดใจมาก เขาคิดว่าครูแนะแนวอาจจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

ถ้าเธอเป็นนิยมนิธิกุล เธอคิดว่าลักษณะใดของผู้ให้คำปรึกษาจากลักษณะทั้ง ๑๐ ประการ ข้างล่างนี้เป็นลักษณะที่เธอต้องการมากที่สุด และลักษณะใดที่เธอคิดว่ามีความสำคัญรอง ๆ ลงมา ในการทำให้เธอตัดสินใจเข้าไปขอคำปรึกษา (ตอบตามความรู้สึกของเธอเอง)

- ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว
- ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ
- ค. เป็นกันเองและเข้าถึงคนทั่วไปได้
- ง. มีความสามารถในการพูด
- จ. มีจิตใจมั่นคง สุขุม เยือกเย็น
- ฉ. มีความสามารถในการเก็บความลับได้
- ช. มีความสนใจกว้างขวางทันต่อเหตุการณ์
- ซ. มีอารมณ์ขัน, ร่าเริง เบิกบาน
- ญ. มีความรักที่เริ่ม เฉลียวฉลาด
- ฎ. สุภาพ อ่อนโยนเมตตา

๒.๔ ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่ง เป็น ๓ ตอน

๒.๔.๑ แบบสอบถามชุดแรก (๒.๑) ให้ผู้ตอบเขียนลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ตามความคาดหวังของผู้ตอบ เท่าที่ผู้ตอบมีความเห็นว่าจำเป็น (ทั้งครูและนักเรียน)

๒.๔.๒ แบบสอบถามชุดที่สอง (๒.๒) ให้ผู้ตอบจัดอันดับความสำคัญของลักษณะ ต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติ เรียงความลำดับความสำคัญมากน้อยตาม ความคิดของผู้ตอบเอง (ทั้งครูและนักเรียน)

๒.๔.๓ ใช้แบบสอบถามชุดที่สาม (๒.๓) ให้ผู้ตอบจัดลำดับความสำคัญของลักษณะ ต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาในแต่ละสถานการณ์ของปัญหา (๕ สถานการณ์) เรียงความลำดับ

ความสำคัญมากน้อยตามความถี่ของผู้ตอบเอง (เฉพาะนักเรียนเท่านั้น)

๒.๕ การให้คะแนน

๒.๕๑ ในแบบสอบถามชุดแรก (๒.๑) ลักษณะที่ผู้ตอบคาดหวัง เขียนมา ๑ ลักษณะ หรือสามารถรวมได้เป็น ๑ ลักษณะ เว้น เมตตากับภรรยา นับเป็น ๑ คะแนนต่อลักษณะนั้น ๆ สำหรับผู้ตอบ ๑ คน

๒.๕๒ ในแบบสอบถามชุดที่สองและชุดที่สาม (๒.๒ และ ๒.๓) ลักษณะที่ผู้ตอบเรียงไว้ในอันดับที่ ๑ จะได้ ๑๐ คะแนน และอันดับรอง ๆ ลงมาจะได้ ๙, ๘, ๗...๑ คะแนนตามลำดับ

๓. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามไปใช้เป็น ๒ ระยะด้วยกัน

๓.๑ ระยะแรกนำแบบสอบถามชุดแรก (๒.๑) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดไปทำ Pretest เพื่อให้ได้ลักษณะตามความคาดหวังของครูและนักเรียนที่โรงเรียนนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และโรงเรียนพิบูลย์วิทยาลัย จังหวัดลพบุรี แล้วนำกลับมาหาลักษณะตามความคาดหวังที่สอดคล้องกับเกณฑ์ของตน

๓.๒ ระยะที่สอง นำชุดที่ได้จากข้อ ๓.๑ คือ แบบสอบถามชุดที่สองและชุดที่สาม (๒.๒ และ ๒.๓) ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียน ยุพราชวิทยาลัย, อยุธยาวิทยาลัย, และโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม โดยแบบสอบถามชุดที่สองนำไปใช้ทั้งกับครูและนักเรียน แต่ชุดที่สามนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนแค่เพียงอย่างเดียว เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนในสถานการณของปัญหาที่ต่างกันออกไป

และในการเก็บข้อมูลทั้งสองระยะนี้ ผู้วิจัยได้ออกไปดำเนินการด้วยตนเอง ตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมจนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๖ เพราะต้องการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามได้อย่างถูกต้องและตรงตามความมุ่งหมายอย่างแท้จริง

๔. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) เพื่อหาคว่ำลักษณะใดของผู้ให้คำปรึกษา เป็นลักษณะที่ได้รับการคาดหวังอยู่ในระดับสูงกว่าลักษณะอื่น ๆ

๔.๒ การคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒๑ หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยวิธีสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N} \dots\dots\dots (\text{Guilford, ๑๙๖๕ : ๔๔})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนคะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๔.๒๒ หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยวิธีสูตร

$$S^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)} \dots\dots\dots (\text{Ferguson, ๑๙๖๖ : ๕๗})$$

เมื่อ S^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

✓ ๔.๒๓ ใช้ t-test จากสูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S^2}{N_1} + \frac{S^2}{N_2}}} \dots\dots\dots (\text{Edward, ๑๙๖๕ : ๑๐๔})$$

เพื่อทดสอบหาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันในแต่ละตัวแปรซึ่งเป็นความคาดหวังในลักษณะหนึ่ง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาระหว่างครูและนักเรียน

เมื่อ t แทนค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย

$\bar{x}_1$ แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

$\bar{x}_2$ แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

S_1^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

S_2^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

N_1 แทนจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

N_2 แทนจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

๔.๒๔ หากาสหสัมพันธ์ การจัดลำดับ (Rank Correlation) โดยไวสูตร

$$R_s = 1 - \frac{\sum D^2}{N(N-1)} \dots (\text{Bixon and Massey, ๑๙๖๕ : ๓๔๔})$$

เพื่อหาความสัมพันธ์ในการจัดอันดับความสำคัญของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวังในแต่ละสถานการณ์ของปัญหา กับสถานการณ์ปกติ

เมื่อ R_s แทนค่าสหสัมพันธ์

$\sum D^2$ แทนผลรวมของ ผลต่างในการเลือกอันดับความสำคัญทั้ง ๒ ครั้งยกกำลังสอง

N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงขอกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- x แทนคะแนนดิบ
- Σx แทนผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ
- x^2 แทนผลรวมของคะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลัง ๒
- $\bar{x}$ แทนค่าเฉลี่ยของมัธยฐานเลขคณิต
- N แทนจำนวนนักเรียนหรือครูในกลุ่มตัวอย่าง
- s^2 แทนความแปรปรวน
- D^2 แทนผลต่างของการจัดตำแหน่งในแต่ละสถานการณียกกำลัง ๒
- ΣD^2 แทนผลรวมของผลต่างของการจัดตำแหน่งในแต่ละสถานการณียกกำลัง ๒
- R_s แทนค่าสหสัมพันธ์ (Rank Correlation)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อสะดวกในการทำความเข้าใจจะขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๒ ตอนคือ ในตอนแรกจะเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างในความคาดหวังที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ระหว่างนักเรียนและครูด้วย t -test และในตอนที่สองจะเป็นการหาความสัมพันธ์ในความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ระหว่างสถานการณียุทธศาสตร์และแต่ละสถานการณียุทธศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ จะนำเสนอพร้อมทั้งแปลความหมายประกอบการทดสอบ
สมมุติฐานการวิจัยตามลำดับดังนี้

๑. การหาสถิติพื้นฐานของข้อมูล
๒. เปรียบเทียบความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ระหว่าง นัก ฝึกเรียนและครู
 - ๒.๑ ลักษณะ "มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว"
 - ๒.๒ ลักษณะ "มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ"
 - ๒.๓ ลักษณะ "เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้"
 - ๒.๔ ลักษณะ "มีความสามารถในการพูด"
 - ๒.๕ ลักษณะ "มีจิตใจมั่นคงสุขุม"
 - ๒.๖ ลักษณะ "มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี"
 - ๒.๗ ลักษณะ "มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์"
 - ๒.๘ ลักษณะ "มีอารมณ์ขัน ร่าเริง เบิกบาน"
 - ๒.๙ ลักษณะ "มีความกิริยาเริ่ม เฉลียวฉลาด"
 - ๒.๑๐ ลักษณะ "มีความสุภาพอ่อนโยนนุ่มนวล"
๓. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ระหว่าง
นัก ฝึกเรียนในสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ
 - ๓.๑ ความคาดหวังในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๑
 - ๓.๒ ความคาดหวังในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๒
 - ๓.๓ ความคาดหวังในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๓
 - ๓.๔ ความคาดหวังในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๔
 - ๓.๕ ความคาดหวังในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๕

๑. การหาสถิติพื้นฐานของข้อมูล

ได้นำแบบสอบถามความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติไปใช้
กับนัก ฝึกเรียนชั้น ม.ศ. ๓ กับครูประจำชั้นและครูโอบมูมในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้ง ๓ โรงเรียน
ในโครงการ ค.ม.ส. ที่จังหวัดเชียงใหม่, ลำปาง, และเชียงราย ได้ผลดังนี้

ตาราง ๒ ค่าสถิติพื้นฐานที่ได้จากแบบสอบถามความคาดหวังในสถานการณ์ปกติ
ของนักเรียนที่มีครูผู้ให้คำปรึกษา

ลักษณะของครูให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง	N	Σx	Σx^2	S^2	$\bar{x}$
ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว	๑๕๖	๑๔๐๕	๑๑๔๐๓	๖.๘๒๓๕	๙.๑๖๘๓
ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ	๑๕๖	๑๒๖๓	๙๓๓๓	๙.๕๓๒๐	๖.๕๖๕๓
ค. เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้	๑๕๖	๑๓๕๐	๑๑๓๕๒	๙.๘๖๘๕	๙.๐๓๘๔
ง. มีความสามารถในการพูด	๑๕๖	๑๐๔๕	๖๕๑๕	๖.๖๓๐๓	๕.๓๕๒๐
จ. มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๑๕๖	๕๑๓	๕๒๒๓	๔.๘๐๓๔	๔.๖๓๕๕
ฉ. มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี	๑๕๖	๕๓๓	๕๕๑๓	๙.๕๖๓๕	๔.๖๓๕๓
ช. มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์	๑๕๖	๑๑๐๘	๙๖๐๓	๖.๘๖๓๖	๕.๖๕๓๐
ซ. มีอารมณ์ขัน ราเริงเบิกบาน	๑๕๖	๖๓๑	๓๓๖๓	๙.๓๑๒๐	๓.๕๓๓๕
ญ. มีความคิดริเริ่ม เสนอแนะ	๑๕๖	๕๐๕	๕๓๓๓	๕.๓๕๐๑	๔.๖๓๓๓
ฎ. มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล	๑๕๖	๑๑๑๒	๘๐๑๔	๘.๓๔๔๑	๕.๖๓๓๕

จากตาราง ๒ เมื่อพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการจัดอันดับของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีความสำคัญในลักษณะของครูให้คำปรึกษา จะเห็นได้ว่าข้อ ก. มีความสำคัญมาเป็นอันดับ ๑.
ลักษณะข้อ ค. มาเป็นอันดับ ๒. ลักษณะข้อ ข. มาเป็นอันดับ ๓. ลักษณะข้อ ฎ. มาเป็นอันดับ ๔.
ลักษณะข้อ ช. มาเป็นอันดับ ๕. ลักษณะข้อ ง. มาเป็นอันดับ ๖. ลักษณะข้อ ฉ. มาเป็นอันดับ ๗.
ลักษณะข้อ จ. มาเป็นอันดับ ๘. ลักษณะข้อ ญ. มาเป็นอันดับ ๙. และ ลักษณะข้อ ซ. เป็นอันดับ ๑๐.
ซึ่งเป็นอันดับที่ได้รับความคาดหวังใน ความสำคัญน้อยที่สุด

ตาราง ๓ การศึกษาชั้นมูลฐานที่ได้จากแบบสอบถามความคาดหวังในสถานการณ์ปรกติ
ของครูที่มีครูให้คำปรึกษา

ลักษณะของครูให้คำปรึกษากความคาดหวัง	N	Σx	Σx^2	S^2	$\bar{x}$
ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว	๔๕	๒๒๑	๑๘๔๔	๘.๓๕๔๔	๕.๘๐๐๐
ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ	๔๕	๒๕๓	๑๘๔๔	๘.๖๔๔๔	๕.๖๒๒๒
ค. เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้	๔๕	๓๕๑	๓๐๐๑	๕.๕๘๑๘	๗.๘๐๐๐
ง. มีความสามารถในการพูด	๔๕	๒๗๑	๒๐๖๓	๘.๘๘๕๘	๖.๐๒๒๒
จ. มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๔๕	๒๐๕	๑๑๓๕	๘.๔๓๔๓	๔.๕๕๕๕
ฉ. มีความสามารถในการเก็บความลับได้	๔๕	๒๓๕	๑๕๕๕	๗.๐๑๑๑	๖.๑๑๑๑
ช. มีความสนใจกว้างขวาง ทันต่อเหตุการณ์	๔๕	๒๒๕	๑๔๑๕	๘.๖๓๓๓	๕.๐๘๘๘
ซ. มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน	๔๕	๑๖๖	๘๖๐	๖.๕๕๑๕	๓.๖๘๘๘
ญ. มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด	๔๕	๒๓๑	๑๓๔๔	๘.๘๕๕๕	๕.๑๓๓๓
ฎ. มีความสุภาพอ่อนโยนนุ่มนวล	๔๕	๒๓๐	๑๕๐๖	๗.๕๑๑๑	๕.๑๑๑๑

จากการวาง ๓ เมื่อพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการจัดอันดับความสำคัญของลักษณะของ
ครูให้คำปรึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จะเห็นว่า ลักษณะข้อ ค. มีความสำคัญเป็นอันดับ
๑. ลักษณะข้อ ฉ. มีความสำคัญมาเป็นอันดับ ๒. ลักษณะข้อ ง. มีความสำคัญเป็นอันดับ
๓. ลักษณะข้อ ก. มีความสำคัญมาเป็นอันดับ ๔. ลักษณะข้อ ช. ๖ เป็นอันดับ ๕.
ลักษณะข้อ ญ. เป็นอันดับ ๖. ลักษณะข้อ ฎ. เป็นอันดับ ๗. ลักษณะข้อ ซ. เป็นอันดับ
๘. ลักษณะข้อ จ. เป็นอันดับ ๙. ลักษณะข้อ ข. เป็นอันดับ ๑๐. จึงเป็นอันดับที่ได้รับความ
ความคาดหวังในความสำเร็จน้อยที่สุด

และเมื่อพิจารณาในตาราง ๒ และตาราง ๓ แล้วจะเห็นได้ว่าการจัดอันดับ
 ความสำคัญในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนและกลุ่มตัวอย่าง
 ที่เป็นครู มีความคาดหวังตรงกัน ในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาเพียงข้อเดียว คือ ลักษณะข้อ ๗.
 ส่วนที่เหลือนอกนั้น เป็นคู่ลักษณะที่มีความคาดหวังไม่ตรงกัน

๒. ทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒. การเปรียบเทียบความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
 ระหว่างนักเรียนและครู

ในการเปรียบเทียบครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานที่เป็นกลางและสมมุติฐานการวิจัย
 ไว้ดังนี้

สมมุติฐานเป็นกลาง : นักเรียนในระดับชั้น ม.๓ กับครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้น
 และครูโฮมรูมมีความคาดหวังในลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษา
 ไม่แตกต่างกัน -

สมมุติฐานการวิจัย : นักเรียนในระดับชั้น ม.๓ กับครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้น
 และครูโฮมรูม มีความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
 แตกต่างกัน

ตาราง ๘ เปรียบเทียบความคาดหวังในลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาระหว่าง
นักเรียนและครู

ลักษณะที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่าง	N	S ²	$\bar{x}$	t
ลักษณะที่ ๑. "มีประสบการณ์ทางด้านการสอน, การแนะแนว" นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ครูประจำชั้นและครูโฮมรูม	๑๕๖ ๔๕	๖.๘๒๓๕ ๘.๓๕๔๕	๓.๑๕๔๓ ๕.๘๐๐๐	๒.๕๒๒๕
ลักษณะที่ ๒. "มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ" นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ครูประจำชั้นและครูโฮมรูม	๑๕๖ ๔๕	๓.๕๓๒๐ ๕.๖๕๔๕	๖.๕๖๔๒ ๕.๖๕๒๒	๑.๖๖๔๓

ตาราง ๔ (ต่อ)

ลักษณะที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่าง	N	S ²	$\bar{x}$	t
ลักษณะที่ ๓ "เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้" นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ครูประจำชั้นและครูโฮมรูม	๑๔๖ ๔๕	๗.๘๖๘๔ ๕.๔๘๑๘	๗.๐๕๑๘ ๗.๘๐๐๐	-๑.๗๐๒๘ -
ลักษณะที่ ๔ "มีความสามารถในการพูด" นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ครูประจำชั้นและครูโฮมรูม	๑๔๖ ๔๕	๖.๖๗๐๓ ๕.๘๘๕๘	๕.๓๕๒๐ ๖.๐๒๒๖	-๑.๓๓๐๘ -
ลักษณะที่ ๕ "มีจิตใจสุขุม นิ่งสงบ เบิกบาน" นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ครูประจำชั้นและครูโฮมรูม	๑๔๖ ๔๕	๔.๘๐๓๘ ๕.๔๗๔๗	๔.๖๔๕๕ ๔.๕๕๕๕	.๓๒๑๗ -

ตาราง ๔ (ต่อ)

ลักษณะที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่าง	N	S ²	$\bar{x}$	t
ลักษณะที่ ๒ "มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี" นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ครูประจำชั้นและครูโหมรวม	 ๑๙๖ ๔๕	 ๓.๕๒๗๕ ๓.๐๑๐๑	 ๔.๓๖๐๗ ๖.๑๖๑๑	 -๓.๐๖๔๐
ลักษณะที่ ๓ "มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์" นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ครูประจำชั้นและครูโหมรวม	 ๑๙๖ ๔๕	 ๖.๘๖๓๖ ๕.๖๓๓๓	 ๕.๖๔๓๐ ๕.๐๘๘๘	 ๑.๐๐๕๙
ลักษณะที่ ๔ "มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน" นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ครูประจำชั้นและครูโหมรวม	 ๑๙๖ ๔๕	 ๓.๓๑๒๐ ๖.๙๙๑๙	 ๓.๖๕๓๔ ๓.๖๘๘๘	 -๖.๖๐๔๓

ตาราง ๔ (ต่อ)

ลักษณะที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่าง	N	S ²	$\bar{x}$	t
ลักษณะที่ ๔ "มีความกตริเริ่ม เฉลียวฉลาด"				
นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓	๑๔๖	๕.๓๕๐๑	๔.๖๓๗๗	๑.๓๓๔๑
ครูประจำชั้นและครูโฮมรูม	๔๕	๔.๘๔๕๘	๕.๑๓๓๓	
ลักษณะที่ ๑๐ "มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล"				
นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓	๑๔๖	๘.๗๔๔๑	๕.๖๗๓๔	๑.๒๒๒๔
ครูประจำชั้นและครูโฮมรูม	๔๕	๗.๕๑๐๐	๕.๑๑๑๑	

ผลจากการวิเคราะห์ในตาราง ๔ สรุปได้ดังนี้

๑. ลักษณะที่นักวิจัยและครูมีความคาดหวังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

- ๑.๑ ลักษณะ "มีความรู้และได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ"
- ๑.๒ ลักษณะ "เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้"
- ๑.๓ ลักษณะ "มีความสามารถในการพูด"
- ๑.๔ ลักษณะ "มีจิตใจมั่นคง สุขุมเยือกเย็น"
- ๑.๕ ลักษณะ "มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์"
- ๑.๖ ลักษณะ "มีอารมณ์ขัน ร่าเริง เบิกบาน"
- ๑.๗ ลักษณะ "มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด"
- ๑.๘ ลักษณะ "มีความสุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล"

ผลจากการวิเคราะห์ในข้อนี้ขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ ๑.๒, ๑.๓, ๑.๔,

๑.๕, ๑.๗, ๑.๘, ๑.๙ และ ๑.๑๐

๒. ลักษณะที่นักวิจัยและครูมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ได้แก่

- ๒.๑ ลักษณะ "มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว"
- ๒.๒ ลักษณะ "มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี"

ผลจากการวิเคราะห์ในข้อนี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ ๑.๑ และ ๑.๖

๓. ทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๓. เป็นการเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ของการเลือก
อันดับความสำคัญของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวังของนักเรียนระดับ ม.ศ. ๓
ระหว่างสถานการณปรกตินและสถานการณของปัญหาในแต่ละสถานการณ การเรียงลำดับความสำคัญ
ในการเลือกลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งนักเรียนเป็นผู้เลือกในแต่ละสถานการณนำเสนอควา
ของมัธยิมเชิงคณิต ดังนี้

ตาราง ๕ แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ใน
สถานการณปรกติกามความคาดหวังของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง	น้ำหนักความสำคัญ	ค่าเฉลี่ย
มีประสบการณ์ทางการสอนและการแนะแนว	๑๐	๓.๑๖๘
มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ	๘	๒.๔๖๔
เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้	๕	๓.๐๔๑
มีความสามารถในการพูด	๕	๕.๓๕๒
มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๓	๔.๖๓๘
มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี	๔	๔.๖๓๐
มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์	๒	๕.๖๕๓
มีอารมณ์ขัน ร่าเริง เบิกบาน	๑	๓.๔๒๓
มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด	๒	๔.๖๓๓
มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล	๓	๕.๖๓๒

จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่าลักษณะที่ได้รับความคาดหวังว่ามีความสำคัญมากที่สุด
จากนักเรียน คือ ความมีประสบการณ์ในการสอนและการแนะแนว และที่รองลงมาตามลำดับคือ
ความเป็นกันเอง เข้ากับคนได้ทั่วไป, มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ, มีความ

สุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล, มีความสนใจกว้างขวาง ท้นต่อเหตุการณ์, มีความสามารถในการพูด, มีความสามารถในการเก็บความลับได้, มีจิตใจมั่นคง สุขุม, มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด, และลักษณะที่ได้รับความสำคัญน้อยที่สุดคือความมีอารมณ์ขัน ราเวียง เบิกบาน

ตาราง ๖ แสดงอันดับความสำคัญและการเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ใน
สถานการณ์ของปัญหาที่ ๑ ตามความหวังของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง	น้ำหนักความสำคัญ	ค่าเฉลี่ย
มีประสบการณ์ด้านทาสอนและการแนะแนว	๕	๖.๒๑๔
มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ	๖	๕.๔๑๘
เป็นกันเองและ เข้ากับคนทั่วไปได้	๑๐	๗.๑๕๘
มีความสามารถในการพูด	๘	๕.๘๘๕
มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๓	๕.๐๑๕
มีความสามารถในการ เก็บความลับได้	๒	๔.๕๕๑
มีความสนใจกว้างขวาง ท้นต่อเหตุการณ์	๗	๕.๔๖๔
มีอารมณ์ขัน ราเวียงเบิกบาน	๑	๔.๐๐๕
มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด	๔	๕.๒๖๐
มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล	๕	๕.๓๘๒

จากตาราง ๖ แสดงให้เห็นว่าลักษณะที่ได้รับความคาดหวังจากนักเรียนว่ามีความสำคัญที่สุด และรอง ๆ ลงมาเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

ความเป็นกันเองและ เข้ากับคนได้ทั่วไป, มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว, มีความสามารถในการพูด, มีความสนใจกว้างขวาง ท้นต่อเหตุการณ์, มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ, มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล, มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด, มีจิตใจมั่นคง สุขุม, มีความสามารถในการเก็บความลับได้, และลักษณะที่ได้รับความสำคัญน้อยที่สุด คือความมีอารมณ์ขัน ราเวียงเบิกบาน

ตาราง ๓ แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ
ของปัญหาที่ ๖ ตามความคาดหวังของนักเรียนชั้น ม.๖. ๓

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง	น้ำหนักความสำคัญ	ค่าเฉลี่ย
มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว	๑๐	๘.๐๒๐
มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ	๘	๗.๕๐๕
เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้	๗	๖.๓๒๒
มีความสามารถในการพูด	๕	๕.๔๕๔
มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๔	๔.๖๐๒
มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี	๑	๓.๓๐๖
มีความสนใจกว้างขวาง ทันต่อเหตุการณ์	๘	๖.๕๔๕
มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน	๒	๓.๓๗๒
มีความกิริยาเริ่มเฉลี่ยวนฉลาด	๖	๕.๔๘๔
มีความสุภาพอ่อนโยนนุ่มนวล	๓	

จากตาราง ๓ แสดงให้เห็นว่าลักษณะที่ได้รับความคาดหวังว่ามีความสำคัญมากที่สุด
และรอง ๆ ลงมาเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

ความมีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว, มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝน
อบรมมาโดยเฉพาะ, มีความสนใจกว้างขวาง ทันต่อเหตุการณ์, เป็นกันเองและ เข้ากับคนได้ทั่วไป,
มีความกิริยาเริ่ม เฉลี่ยวนฉลาด, มีความสามารถในการพูด, มีจิตใจมั่นคง สุขุม, มีความสุภาพอ่อนโยน
นุ่มนวล, มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน, และที่ได้รับความคาดหวังว่ามีความสำคัญน้อยที่สุด คือ ลักษณะ
ของการมีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี

ตาราง ๔ แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะ ของผู้ให้คำปรึกษาใน
สถานการณ์ที่ ๓ ตามความคาดหวังของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง	น้ำหนักความสำคัญ	ค่าเฉลี่ย
มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว	๑๐	๗.๗๖๔
มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ	๕	๗.๐๘๖
เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้	๘	๖.๘๓๑
มีความสามารถในการพูด	๗	๕.๖๗๓
มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๔	๔.๘๔๖
มีความสามารถในการเก็บความลับได้	๒	๔.๑๔๒
มีความสนใจกว้างขวาง ทันต่อเหตุการณ์	๖	๕.๕๔๖
มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน	๑	๓.๒๐๔
มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด	๕	๕.๑๗๔
มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล	๓	๔.๖๖๔

จากตาราง ๔ แสดงให้เห็นว่าลักษณะที่ได้รับความคาดหวังจากนักเรียนว่ามีความสำคัญที่สุด และรอง ๆ ลงมาเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้คือ

มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว, มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ, เป็นกันเองและเข้ากับคนได้ทั่วไป, มีความสามารถในการพูด, มีความสนใจกว้างขวาง ทันต่อเหตุการณ์, มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด, มีจิตใจมั่นคง สุขุม, มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล, มีความสามารถในการเก็บความลับได้, และที่ได้รับความคาดหวังในอันดับความสำคัญอันดับที่สุด คือ ความมีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน

ตาราง ๕ แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้นำให้คำปรึกษาในสถานการณ์
ของปัญหาที่ ๕ ตามความคาดหวังของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓

ลักษณะของผู้นำให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง	น้ำหนักความสำคัญ	ค่าเฉลี่ย
มีประสิทธิภาพทางด้านการสอนและการแนะแนว	๘	๖.๑๐๓
มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ	๕	๕.๕๔๖
เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้	๑๐	๓.๐๒๕
มีความสามารถในการพูด	๓	๕.๕๓๘
มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๔	๕.๒๒๕
มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี	๖	๕.๖๑๓
มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์	๕	๖.๑๑๓
มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน	๑	๓.๓๓๕
มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด	๓	๔.๕๕๔
มีความสุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล	๒	๔.๕๘๑

จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะที่ได้รับความคาดหวังจากนักเรียนว่ามีความสำคัญมากที่สุดและรอง ๆ ลงมาเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้คือ

มีความเป็นกันเองและเข้ากับคนได้ทั่วไป, มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์, มีประสิทธิภาพทางด้านการสอนและการแนะแนว, มีความสามารถในการพูด, มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี, มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ, มีจิตใจมั่นคงสุขุม, มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด, มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล, และที่ได้รับความคาดหวังในอันดับความสำคัญน้อยที่สุด คือ ลักษณะของการมีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน

ตาราง ๑๐ แสดงอันดับความสำคัญและค่าเฉลี่ยของลักษณะของผู้นำกำปรึกษาใน
สถานการณของปัญหาที่ ๕ ตามความคาดหวังของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓

ลักษณะของผู้นำกำปรึกษาตามความคาดหวัง	น้ำหนักความสำคัญ	ค่าเฉลี่ย
มีประสภารณคานการสอนและการแนะแนว	๕	๖.๕๕๕
มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ	๖	๕.๕๒๕
เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้	๑๐	๗.๒๔๕
มีความสามารถในการพูด	๗	๕.๖๔๔
มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๕	๕.๒๒๕
มีความสามารถในการเก็บความลับได้	๓	๕.๐๖๑
มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์	๔	๕.๕๐๓
มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน	๑	๓.๕๐๔
มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด	๕	๕.๒๕๕
มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล	๒	๔.๖๔๔

จากตาราง ๑๐ แสดงให้เห็นว่าลักษณะที่ได้รับความคาดหวังจากนักเรียนว่ามีความสำคัญมากที่สุดและรอง ๆ ลงมาเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้คือ

มีความเป็นกันเองเข้ากับคนได้ทั่วไป, มีประสภารณทางคานการสอนและการแนะแนว, มีความสนใจกว้างขวาง หันต่อเหตุการณ์, มีความสามารถในการพูด, มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ, มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด, มีจิตใจมั่นคง สุขุม, มีความสามารถในการเก็บความลับได้, มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล, และที่ได้รับความคาดหวังในอันดับความสำคัญน้อยที่สุด คือ ความมีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน

ผลจากการวิเคราะห์ในการาง ๑๑ กาสัมพันธ์ระหว่างอันคัมความสำคัญในการเลือก
 ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์
 ของปัญหาที่ ๑ ได้ค่า $R_s = .๘๓๐๓$ แต่ค่าใน Critical Value = .๗๔๒ ดังนั้นจึงปฏิเสธ
 สมมุติฐานที่เป็นกลางและสมมุติฐานในการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑

หมายความว่า การจัดอันดับความสำคัญของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ที่มีต่อลักษณะ
 ของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวัง ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ ของปัญหาที่ ๑ มีความ
 สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็ถือว่ามีความแตกต่างกันในการเลือกอันดับ
 ความสำคัญของทั้ง ๒ สถานการณ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ ๒.๑

๓.๒ เปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ที่มีต่อลักษณะ
ของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๒ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐาน
ที่เป็นกลางและสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

สมมุติฐานที่เป็นกลาง ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
และ : ในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๒
สมมุติฐานการวิจัย มีความแตกต่างกัน

ตาราง ๑๒ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะ
ของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติ และสถานการณ์ของปัญหาที่ ๒

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาคือความคาดหวัง	น้ำหนักความสำคัญของสถานการณ์	
	ปกติ	สถานการณ์ของปัญหาที่ ๒
มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว	๑๐	๑๐
มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ	๘	๘
เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้	๘	๗
มีความสามารถในการพูด	๕	๕
มีจิตใจมั่นคง สุขุม	๓	๔
มีความสามารถในการเก็บกวาดลับใจได้	๔	๑
มีความสนใจกว้างขวาง ทันต่อเหตุการณ์	๖	๘
มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน	๑	๒
มีความกตริเริ่ม เฉลียวฉลาด	๒	๖
มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล	๗	๓

ผลจากการวิเคราะห์ตาราง ๑๒ หากทดสอบพื้นที่ระหว่างวันจับความสำคัญในการเลือก
ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์
ของปัญหาที่ ๒ ได้ค่า $R_s = .๖๔๔$ แต่ค่าใน Critical Value = .๙๔๖ ดังนั้นจึงยอมรับ
สมมุติฐานที่เป็นกลางและสมมุติฐานการวิจัย

หมายความว่าผลการจัดอันดับความสำคัญของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ที่ป่วนลักษณะ
ของผู้ให้คำปรึกษาคงความคาดหวังในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๒ ไม่มี
ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มีความแตกต่างกันในการจัด
อันดับความสำคัญของทั้ง ๒ สถานการณ์ จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ ๒.๒

ผลจากการวิเคราะห์ในตาราง ๑๓ หากทดสอบสัมพันธะระหว่างอันดับความสำคัญ
ในการเลือกลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ในสถานการณปรกติ
และสถานการณของโรคห่าที่ ๓ ได้ค่า $R_s = .๕๕๑๔$ แต่ค่า Critical Value = .๕๘๖
ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมุติฐานที่เป็นกลางและสมมุติฐานการวิจัยที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑

หมายความว่า การจัดอันดับความสำคัญของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ที่มีคุณลักษณะ
ของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวังในสถานการณปรกติและสถานการณของโรคห่าที่ ๓ มีความสัมพันธ์
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออีกนัยหนึ่งคือไม่มีความแตกต่างกันในความคาดหวังทั้ง ๒ สถานการณ
ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ ๒.๓

ผลการวิเคราะห์ในตาราง ๑๔ หากาสหสัมพันธ์ระหว่างอันดับความสำคัญในการเลือก
ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๑ ในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์
ของปัญหาที่ ๔ ได้ค่า $R_s = .๖๔๘๕$ แลค่าใน Critical Value = .๓๙๖ ดังนั้นจึงยอมรับ
สมมุติฐานที่เป็นกลางและสมมุติฐานในการวิจัย

หมายความว่า การจัดอันดับความสำคัญของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๑ ที่สอดคล้องลักษณะ
ของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวังในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของนักเขาที่ ๔ ไม่มี
ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีความแตกต่างกันในความคาดหวัง
ทั้ง ๒ สถานการณ์ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ ๒.๔

ผลการวิเคราะห์ในการาง ๑๕ หากทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอันดับความสำคัญในการเลือก
ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ในสถานการณรรณและสถานการณ
ของบิดาที่ ๕ ได้ค่า $rs = .๖๕๓๐$ แต่ค่าใน Critical Value = $.๓๖๒$ ดังนั้นจึง
ยอมรับสมมุติฐานที่เป็นกลางและสมมุติฐานในการวิจัย

หมายความว่า การวัดอันดับความสำคัญของผู้ให้คำปรึกษาในระดับชั้น บ.ก. ๓ ที่มีต่อลักษณะ
ของผู้ให้คำปรึกษาตามความคาดหวังในสถานการณรรณและสถานการณของบิดาที่ ๕ ไม่มี
ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็มีความแตกต่างกันในความคาดหวัง
ทั้ง ๒ สถานการณ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ ๒.๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย ๓ ประการ คือ-

๑. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
๒. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ในความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาในสถานภาพบุคลิกและสถานการณต่าง ๆ ของปัญหาว่าจะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เพียงใด
๓. เพื่อศึกษาว่า สถานการณ์ใดบ้างที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังนั้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วยนักเรียนในระดับ ม.ศ. ๓ ของปีการศึกษา ๒๕๑๖ จากโรงเรียนในโครงการ ค.บ.ส. ๓ แห่ง กับครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นและครูโฮมรูมในระดับเดียวกันดังนี้

- จากโรงเรียนบุพราขวิทย์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ๒๔ คน และครู ๑๒ คน
- จากโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ๒๕ คน และครู ๑๓ คน
- จากโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ๒๔ คน และครู ๑๒ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม ๓ ฉบับ ดังนี้

๑. แบบสอบถามความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open ended questionnaire) โดยดัดแปลงจากแบบสอบถามข้อเสนอแนะของโรสเซ็น (Rosen, ๑๙๖๗ : ๗๕ - ๗๕) และคิกสไตน์ (Dickstein, ๑๙๗๑ : ๘๒)

๒. แบบสอบถามเพื่อวัดค่าสัมพันธภาพในความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติ ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาทั้งหมด ๑๐ ลักษณะ เช่น "มีอารมณ์ขัน" "ร่าเริงเบิกบาน" ฯลฯ

๓. แบบสอบถามเพื่อวัดค่าสัมพันธภาพในความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ของปัญหา แบบสอบถามคู่ประกอบด้วย

- ลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษา ๑๐ ลักษณะ
- สถานการณ์ต่าง ๆ ของปัญหา รวม ๕ สถานการณ์ ซึ่งสมมุติสร้างเป็นเหตุการณ์ขึ้นจากปัญหาประเภทต่าง ๆ ตามข้อเสนอของ คีพบอย (Dipboye, ๑๙๕๔ : ๒๑)

วิธีการทางสถิติ

๑. หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทุกกลุ่มในแต่ละสถานการณ์
๒. ใช้ t-test ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังของนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษา
๓. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (rank correlation) ในระหว่างการเลือกอันดับความสำคัญของนักเรียนที่มีต่อลักษณะตามความคาดหวังของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติ และสถานการณ์ต่าง ๆ ของปัญหาทั้ง ๕ สถานการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การเปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครูที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา

๑.๑ ลักษณะของยูให้คำปรึกษาที่นักเรียนและครูมีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

๑.๑๑ ลักษณะ "มีความรู้และได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ"

๑.๑๒ ลักษณะ "เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้"

๑.๑๓ ลักษณะ "มีความสามารถในการพูด"

๑.๑๔ ลักษณะ "มีวิสัยทัศน์ มั่นคง เข้มแข็ง"

๑.๑๕ ลักษณะ "มีความสนใจกว้างขวางทันต่อเหตุการณ์"

๑.๑๖ ลักษณะ "มีอารมณ์ขัน ร่าเริง เบิกบาน"

๑.๑๗ ลักษณะ "มีความคิดริเริ่ม เติบโต นวัตกรรม"

๑.๑๘ ลักษณะ "มีความสุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล"

๑.๒ ลักษณะของยูให้คำปรึกษาที่นักเรียนและครูมีความคาดหวังแตกต่างกัน

๑.๒๑ ลักษณะ "มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว"

๑.๒๒ ลักษณะ "มีความสามารถในการเก็บความลับได้"

๒. การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ rank correlation ระหว่างความคาดหวัง

ของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของยูให้คำปรึกษา ในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ

๒.๑ ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของยูให้คำปรึกษา ในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๑ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($R_s = .๘๓๐๓$)

๒.๒ ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของยูให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๒ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R_s = .๖๔๔๔$)

๒.๓ ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของยูให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๓ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($R_s = .๗๕๑๘$)

๒.๔ ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของยูให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๔ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R_s = .๖๔๔๕$)

๒.๕ ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของยูให้คำปรึกษาในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ของปัญหาที่ ๕ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R_s = .๖๕๓๐$)

การอภิปรายผล

๑. การเปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างนักเรียนและครู ที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานเอาไว้ว่า "ความคาดหวังในลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนระหว่างนักเรียนและครู น่าจะมีความแตกต่างกัน" ทั้งนี้เนื่องจากว่าการทำงานของผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนนั้น ตามสภาพที่เป็นจริงจำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับทั้งงานแนะแนวและอื่น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดูแกน (Dugan, ๑๙๖๒ : ๒๒๔ - ๒๒๕) ได้ศึกษาพบว่าเพียง ๒๐ % ของเวลาการทำงานของครูให้คำปรึกษาเท่านั้นที่ใช้สำหรับการให้คำปรึกษา ส่วนที่เหลือได้ไปในงานด้านอื่น ๆ เมื่อเป็นดังนี้ความคาดหวังและความรู้สึกของแต่ละฝ่ายที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษาจึงแตกต่างกันออกไป

ทางด้านเกี่ยวกับตัวครู กุชเชล (Kushel, ๑๙๖๔ : ๑๔๕ - ๑๔๘) ได้สัมภาษณ์ครู ๑๐๐ คนเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษา และได้พบว่าครูส่วนมากมีความรู้สึกดังนี้

- ผู้ให้คำปรึกษากับครูอยู่กันคนละพวก
- ผู้ให้คำปรึกษาเป็นกันครูเพราะกลัวผู้ปกครอง
- ผู้ให้คำปรึกษาปกปิดเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่ตนส่งไปมากเกินไป
- ผู้ให้คำปรึกษาเข้ากับเด็กมากเกินไป
- ผู้ให้คำปรึกษาไม่ใคร่เรื่องราวเกี่ยวกับเด็กอย่างจริงจัง

ทางด้านเกี่ยวกับนักเรียน จากรายงานของโครงการประเมินผลการศึกษาของอังกฤษ (New England Educational Assessment Project) เกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนมัธยมที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษาดังนี้

- ๘๒ % คิดว่าผู้ให้คำปรึกษาสามารถช่วยเหลือตนได้เป็นอย่างดี ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน
- ๒๔ % รู้สึกว่าการเข้าพบกับผู้ให้คำปรึกษาทำให้เขามีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม
- ๓๔ % รู้สึกว่าการเข้าไปพบกับผู้ให้คำปรึกษาทำให้เขามีความเข้าใจตนเองดีขึ้น

— ๔๓ % รู้สึกว่าเขาสามารถระบายความรู้สึกต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง
ในการเข้าไปพบกับผู้ให้คำปรึกษา (Kriedberg, ๑๙๗๒ : ๑๙)
จะเห็นได้ว่าความรู้สึกของครูที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษาส่วนมากจะเป็นไปในทางลบ
ส่วนความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นไปในทางบวก ดังนั้นความคาดหวัง
ที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาระหว่างครูและนักเรียน จึงน่าจะมีความแตกต่างกันตาม
สมมุติฐานที่ตั้งไว้ แດผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีความแตกต่างกันในความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติเพียง ๒ ลักษณะ ส่วนอีก ๔ ลักษณะไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเป็นดังนี้ทำให้ต้องพิจารณาลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่มีความแตกต่างกันในความคาดหวัง
และที่ไม่มีความแตกต่างในความคาดหวังอย่างละเอียด

๑.๑ ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่ครูและนักเรียนมีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน
ได้แก่

- มีความรู้และได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ
- เป็นกันเองและเข้ากับคนทั่วไปได้
- มีความสามารถในการพูด
- มีจิตใจสุขุม มั่นคง เปี่ยมเป็น
- มีความสนใจกว้างขวาง ทันต่อเหตุการณ์
- มีอารมณ์ขัน ร่าเริงเบิกบาน
- มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด
- มีความสุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล

จะเห็นว่าลักษณะเหล่านี้ส่วนมากนอกจากลักษณะ "มีประสบการณ์ทางด้านการสอน
และการแนะแนว" เป็นลักษณะที่เห็นได้ไม่ชัดนัก และไม่สามารถตัดสินได้อย่างเด็ดขาด
เมื่อเทียบกับอีก ๒ ลักษณะที่มีความแตกต่างกันในความคาดหวังระหว่างครูกับนักเรียน คือ

- มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว
- มีความสามารถในการเก็บความลับได้

เนื่องจากลักษณะ เช่น "มีความกตริเริ่ม เฉลียวฉลาด" เราไม่สามารถกำหนดให้แน่ชัดลงไปได้ว่า ระดับใดที่เรียกว่ามีความกตริเริ่ม และระดับใดที่เรียกว่าเฉลียวฉลาด

นี้อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูและนักเรียนไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าคนมีความคาดหวังในลักษณะเหล่านี้เพียงใด อีกประการหนึ่ง เป็นไปได้ว่าทั้งนักเรียนและครูอาจจะมองไม่เห็นถึงความสำคัญของลักษณะเหล่านี้มากเท่าในการให้คำปรึกษา เห็นได้ชัดจากการจกอันกับโดยค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{x}$) ของความคาดหวังในแต่ละลักษณะ

ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากว่าผู้ให้คำปรึกษาไม่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับครูและนักเรียนเพียงพอที่จะทำให้มองเห็นความเด่นของลักษณะเหล่านี้กับความสำเร็จของมันในตัวของผู้ให้คำปรึกษา และก็อาจจะเป็นไปได้ว่าผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนขาดลักษณะเหล่านี้ด้วย

สาเหตุดังกล่าวประการใดประการหนึ่งทั้งหมด อาจมีผลทำให้ความคาดหวังในลักษณะเหล่านี้ของผู้ให้คำปรึกษาระหว่างครูและนักเรียนไม่มีความแตกต่างกัน และเราก็ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าอะไรคือสาเหตุที่แน่นอน จนกว่าจะได้ศึกษาถึงลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่เป็นอยู่จริง และวิธีการทำงานในโรงเรียนซึ่งหมายรวมถึงความใกล้ชิดกับครูและนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้ง

สำหรับลักษณะ "มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ" แม้ว่าผลที่ได้ ($t = ๑.๖๖๔๙$) จะไม่แสดงถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความคาดหวังระหว่างครูและนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา แต่อย่างไรก็ดี เราสามารถกล่าวได้ว่ามีความแตกต่างในความคาดหวังระหว่างครูและนักเรียนที่มีต่อลักษณะนี้ของผู้ให้คำปรึกษา เมื่อพิจารณาที่ระดับ .๑๐ และนักเรียน ($\bar{x} = ๖.๔๔๔๒$) มีความคาดหวังมากกว่าครู ($\bar{x} = ๕.๖๒๒๒$)

๑.๒ ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่ครูและนักเรียนมีความคาดหวังแตกต่างกัน

๑.๒๑ ลักษณะ "มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแนะแนว" สำหรับลักษณะนี้มีความแตกต่างในความคาดหวังที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสูงกว่าระดับความเชื่อมั่นที่ตั้งไว้ในสมมุติฐานที่ตั้งไว้เพียง .๐๕ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ปกติว่าค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของนักเรียน ($\bar{x} = ๗.๑๒๔๓$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู ($\bar{x} = ๕.๘๐๐๐$)

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของความคาดหวังในลักษณะนี้และนำไปเทียบกับลักษณะอื่น ๆ จะเห็นว่าทั้งครูและนักเรียนตั้งระดับความคาดหวังของลักษณะนี้ไว้สูงมาก แต่นักเรียนก็ยังมี ความคาดหวังสูงกว่าครู อาจจะเป็นเนื่องจากลักษณะนี้เป็นลักษณะที่สามารถมองเห็นและรับรู้ได้ โดยไม่ของอาศัยความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดนัก และเป็นลักษณะที่ทราบกันโดยทั่วไปว่ามีความสำคัญ จนกระทั่งเป็นที่ทุกคนเสมอว่า ในการทำงานนั้นจะต้องประกอบไปด้วยทั้งความรู้และความชำนาญ หรือ "สืบทอดไม่เท่าชำนาญ" ซึ่งเป็นการเน้นถึงความสำคัญของความชำนาญคือประสบการณ์มากขึ้นไปอีก

นอกจากนี้เราอาจจะมองอย่างกว้าง ๆ ว่านักเรียนซึ่งเป็นผู้รับผลโดยตรงจากการทำงาน ของผู้ให้คำปรึกษาอาจจะได้มีการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษาหลาย ๆ คน ในโรงเรียน โดยอาศัยความพึงพอใจในการรับคำปรึกษานั้นเป็นเกณฑ์ และอาจปรากฏว่าได้รับความพึงพอใจจากการรับคำปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานทั้งในด้านการสอน และการแนะแนวสูงกว่า ดังนั้นจึงมีความคาดหวังในลักษณะนี้ของผู้ให้คำปรึกษาสูงกว่า

หรืออีกนัยหนึ่งนักเรียนอาจจะไม่ได้รับความพึงพอใจจากการรับคำปรึกษาในโรงเรียน ซึ่งแกรนท์ (Grant, ๑๙๕๔ : ๗๔ - ๗๗) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้และได้พบว่ามีเพียง ๔ % ของนักเรียน (จากโรงเรียนในนิวยอร์ก) เท่านั้นที่มีความเชื่อว่าผู้ให้คำปรึกษา สามารถดำเนินการเกี่ยวกับให้การให้คำปรึกษาอย่างได้ผลดี โดยเฉพาะถ้าเป็นการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาทางอารมณ์ เมื่อเป็นดังนี้จุดแรกที่นักเรียนจะมองในฐานะเป็นสาเหตุของการที่ตนไม่ได้ ความพอใจในการให้คำปรึกษา คือผู้ให้คำปรึกษาขาดประสบการณ์ในการสอนและการแนะแนว ดังนั้นนักเรียนจึงให้ความคาดหวังในลักษณะนี้ของผู้ให้คำปรึกษามากกว่าครูซึ่งไม่ใช่เป็นบุคคลที่ สัมผัสกับปัญหาหรือรับคำปรึกษาโดยตรง

แต่อย่างไรก็ตาม ใครจะขอบ้างอีกครั้งว่าเราไม่สามารถจะชี้โดยจำเพาะเจาะจง ถึงสาเหตุ หรือเหตุผลที่กล่าวมาแล้วอย่างเด็ดขาด จนกว่าจะได้ศึกษาให้ละเอียดกว่านี้

๑.๒๒ ลักษณะ "มีความสามารถในการเก็บความลับได้ดี" สำหรับลักษณะนี้ มีความแตกต่างในความคาดหวังที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติถึง .๐๑ ($t = -๓.๐๖๔๐$) ซึ่งมากกว่า ระดับความเชื่อมั่นที่ตั้งไว้ในสมมุติฐาน และสามารถกล่าวได้ว่าครูมีความคาดหวังในลักษณะนี้ของ ผู้ให้คำปรึกษามากกว่านักเรียน เพราะค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของครู ($\bar{x} = ๒.๑๑๑๑$) มากกว่า

ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของนักเรียน ($\bar{x} = 4.7602$)

โดยสภาพทั่ว ๆ ไป กล่าวได้ว่าความสามารถในการเก็บความลับ เป็นสิ่งสำคัญมากประการหนึ่งในการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจะบอกเล่าสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเองโดยไม่ปิดบัง ซึ่งนั่นบ่งบอกถึงความสำเร็จในการให้คำปรึกษา ถ้าผู้รับคำปรึกษามีความไว้วางใจ และคิดว่าผู้ให้คำปรึกษามีคุณลักษณะนี้อยู่ในตัว ก็จะสามารถรักษาความลับของเขาได้ และยิ่งไปกว่านั้น การเก็บรักษาความลับของผู้มาขอรับคำปรึกษายังเป็นจรรยาบรรณประการหนึ่งของผู้ให้คำปรึกษาคด้วย

การที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ คือ ประการแรกผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนขาดการวางโครงสร้าง (structuring) เกี่ยวกับงานของตนในโรงเรียนให้นักเรียนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดิกสไตน์ (Dickstein, ๑๙๗๖ : ๗๕) ที่ว่านักเรียนมักจะไม่เข้าใจหรือเชื่อถือเกี่ยวกับการรักษาความลับของผู้ให้คำปรึกษา เนื่องจากขาดการนิเทศ, การสื่อสารติดต่อ (communication) และการเน้นเกี่ยวกับหน้าที่ของตนให้นักเรียนทราบ

อีกประการหนึ่งเป็นธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ที่มักจะมี ความไว้วางใจในตัวเพื่อนมากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้นจึงมักจะปรึกษาเรื่องที่เกี่ยวกับความลับ, เรื่องส่วนตัว กับเพื่อนหรือไม่ก็พ่อแม่ มากกว่าที่จะนามาปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษา

เจนเซน (Jensen, ๑๙๕๕ : ๔๔๔ - ๕๐๓) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนในการให้คำปรึกษาและพบว่านักเรียนในโรงเรียนมัธยม มักปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับพ่อแม่หรือเพื่อนสนิท (peers) มากกว่าผู้ให้คำปรึกษา

เมื่อเป็นดังนี้จึงเป็นเหตุให้นักเรียนมีความคาดหวังในลักษณะนี้ของผู้ให้คำปรึกษาน้อยกว่าครู

๒. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการจัดอันดับความสำคัญ ระหว่างความคาดหวังของนักเรียนในสถานการณปรกติและสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานเอาไว้ว่าความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ในสถานการณ์ปรกติและสถานการณ์ต่าง ๆ ของปัญหา มีความแตกต่างกัน การที่ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยคิดว่า ในบางสถานการณ์ของปัญหา นักเรียนอาจจะต้องการลักษณะพิเศษที่จำเพาะเจาะจงของผู้ให้คำปรึกษา

มากขึ้นกว่าเดิม ผลของการศึกษาปรากฏว่าสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้เป็นส่วนมาก กล่าวคือ

๒.๑ สถานการณ์ของปัญหาที่ทำให้เกิดความคาดหวังในลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
แตกต่างไปจากความคาดหวังในสถานการณ์ปกติ

๒.๑๑ สถานการณ์ที่ ๒ ได้แก่ "สถานการณ์ของปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ
หรือการประกอบอาชีพ"

๒.๑๒ สถานการณ์ที่ ๔ ได้แก่ "สถานการณ์ของปัญหาที่เป็นปัญหส่วนตัว
และไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น"

๒.๑๓ สถานการณ์ที่ ๕ ได้แก่ "สถานการณ์ของปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์
ส่วนบุคคล"

๒.๒ สถานการณ์ของปัญหาที่ไม่ทำให้ความคาดหวังที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
เปลี่ยนแปลงไปจากความคาดหวังในสถานการณ์ปกติ

๒.๒๑ สถานการณ์ที่ ๑ ได้แก่ "สถานการณ์ของปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์
ในครอบครัว"

๒.๒๒ สถานการณ์ที่ ๓ ได้แก่ "สถานการณ์ของปัญหาที่เกี่ยวกับนิสัยหรือทักษะ
ในการเรียน"

โดยทั่วไป ผลของการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ดิกสไตน์ (Dickstein, ๑๙๗๑ : ๔๗) ที่พบว่าการเปลี่ยนแปลงในความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา
ในสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ กล่าวคือ "การศึกษานี้ให้เห็นว่าเมื่อปัญหามีความเป็นส่วนตัว
น้อยลง เช่นปัญหาเกี่ยวกับการอธิบายและแปลผลการทดสอบ, ปัญหาทางด้านการวางแผน
การศึกษาและอาชีพ"

ในส่วนที่แตกต่างไปจากศึกษาก่อนหน้านี้ จนเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นตรงกันข้ามก็คือผลของ
การศึกษานี้ได้ออกมาในรูปที่ว่าสถานการณ์ของปัญหามีส่วนมากที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความคาดหวัง
ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหส่วนตัว ยกเว้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษาคือและการประกอบอาชีพ

เราไม่สามารถบอกได้ว่า ความคาดหวังที่เปลี่ยนไปจากเดิม ในสถานการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและปัญหาการวางแผนการศึกษาและอาชีพนั้น เป็นเพราะเหตุใด แต่อย่างไรก็ตามมีสิ่งที่จะนำเข้ามาพิจารณาด้วยคือ ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะ "มีความสามารถในการเก็บความลับได้" ของผู้ให้คำปรึกษาที่อยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก (X = ๔.๗๖๒) เมื่อเทียบกับความคาดหวังในลักษณะอื่น ๆ ประกอบกับผลการศึกษานักการศึกษารุ่นอื่น ๆ ที่ได้พบว่ามีนักเรียนไม่ค่อยจะปรึกษาเรื่องที่เป็นความลับหรือเรื่องส่วนตัวกับผู้ให้คำปรึกษา (Jensen, ๑๙๕๕ : ๔๔๔ - ๕๐๓) และความไม่เชื่อถือในความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวของนักเรียน จากผลการศึกษาของ แกรนท์ (Grant, ๑๙๕๔ : ๗๔ - ๗๗) สิ่งเหล่านี้ น่าจะมีผลทำให้ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาส่วนตัวเปลี่ยนไปจากเดิม

ในส่วนของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ สิ่งที่น่าพิจารณาคือกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ และปัญหาที่จะทำให้เกิดความกังวลมากก็คือปัญหาในเรื่องการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพนี้เอง ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าความกังวลนี้อาจจะมีผลทำให้ความคาดหวังที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาเปลี่ยนไปจากเดิมก็ได้

อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นแค่เพียงการคาดคะเนอย่างกว้าง ๆ โดยไม่จำเพาะเจาะจงจนกว่าจะได้มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งเพียงพอมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะ

๑. เพื่อให้มั่นใจในผลที่พบในการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการศึกษาวิจัยซ้ำอีกในเรื่องนี้ โดยเปลี่ยนแปลงทั้ง จำนวน และตัวแปร เช่น ภูมิภาค, ระดับชั้น และประเภทของโรงเรียน
๒. ควรทำการศึกษาย่อยอย่างจำเพาะเจาะจงไปถึงแต่ละลักษณะที่คาดหวังในแต่ละสถานการณ์ โดยละเอียด เพื่อที่จะสามารถบอกได้ว่า ลักษณะใดบ้างที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรหรือไม่ ในแต่ละสถานการณ์

๓. ควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการทำงานของผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนในแต่ละสถานการณ์ เพื่อที่จะได้ตัดสินใจว่า การที่นักเรียนคาดหวังในลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษานั้น มีผลเนื่องมาจากความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำงานของผู้ให้คำปรึกษาหรือไม่

๔. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลของการศึกษา

— ควรมีการวางโครงสร้าง (structuring) เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนให้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในส่วนที่เกี่ยวกับจรรยาของผู้นแนะแนวและผู้ให้คำปรึกษา

— ควรเพิ่มปริมาณผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อสนองความต้องการทางความคาดหวังของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ

บรรณานุกรม

ดวงเกื้อน พิศาลบุตร การแนะแนว โรงพิมพ์นครสยาม ๒๔๑๐, ๒๕ หน้า.

คุ้ย รุณสาย, ม.ล. และคนอื่น ๆ คู่มือการแนะแนวสำหรับมัธยมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๐๗, ๒๕๐ หน้า.

พนัส หันนาถิ่นทร์ หลักการบริหารโรงเรียน แพร่พิทยา ๒๔๑๓, ๒๗๒ หน้า.

มารตินสัน, วิลเลียม, การแนะแนวเบื้องต้น อ่ำไพ บุรณฤกษ์ แปลและเรียบเรียง, แผนกการพิมพ์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ๒๕๐๔, ๒๒ หน้า.

วิรัช กุมหมาก "การแนะแนวการศึกษาและอาชีพเพื่อพัฒนาและระดมใจให้เพื่อกำหนดงาน"

วารสารแนะแนว ๓ : ๑๒ - ๑๕ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๑๐.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กองเผยแพร่การศึกษา "ครูประจำชั้นกับการแนะแนว" เอกสารแนะแนว การศึกษาและอาชีพ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๑๓, ๑๐๑ หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กองเผยแพร่การศึกษา "การพัฒนาการแนะแนวในประเทศไทยและต่างประเทศ" เอกสารแนะแนวการศึกษาและอาชีพ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๑๕, ๑๔๔ หน้า.

๔ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร "ความรู้เรื่องการแนะแนว" วารสารแนะแนว ๔ : ๔ - ๑๕ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๑๒.

สมบุญ ศาลบาฐวีน "บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อให้นักเรียน" วารสารแนะแนว ๓ : ๒๑ - ๒๗ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๑๐.

๔ สุโท เจริญสุข "หลักปฏิบัติการแนะแนวในโรงเรียน" วารสารแนะแนว ๔ : ๑๔ - ๓๓ มกราคม - มีนาคม ๒๕๑๒.

๔ สุธา จันทน์เถม "การแนะแนวเด็กที่ผิดปกติ" วารสารแนะแนว ๑๐ : ๒๓ - ๒๗ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๑๒.

๔ อนันต์ อนันตวงศ์ หลักการแนะแนว โอเคียนสโตร์ ๒๕๑๔, ๓๐๓ หน้า.

- ✓ Andrew, Dean C. and Willy, Ray Deverl, Administration and Organization of the Guidance Program, Harper & Brother, New York, 1958, p.136.
- Arbuckle, Dugald S., "Client Perception of Counselor Personality" The Journal of Counseling Psychology, 3 . 93-96, Summer, 1956.
- Bare, C. E., "Relationship of Counselor's Personality to Selected Counseling Success Criteria" The Journal of Counseling Psychology 14 : 419-425, Summer, 1967.
- ✓ Carkhuff, Rboert R. and Berenson, Bernard F., "The Counselor is a Man and a Woman" The Personnel and Guidance Journal, 48 . 24-28, September, 1969.
- ✓ Cottle, WM.C. and Downie, N. M., Procedures and Preparation for Counseling, Prentice-Hall Inc., New Jersey, 1960, 330 pp.
- ✗ Dickstein, Robert, Prefered Counselor Characteristics as Expressed by Secondary School Students, Doctor's Thesis, University of Idaho, 1971, 75 pp.
- Dipboye, W. J., "Analysis of Counselors Style by Discussion Unit", The Journal of Counseling Psychology, 1 . 21-26, Fall, 1954.
- Dison, Wilfrid J. and Massey, Frank J., Introduction to Statistical Analysis, McGraw-Hill, New York, 1969, 638 pp.
- Dugan, Willis E., "The Counselor's Role : What Is and Should Be" Teacher College Journal, 35 . 224-225, July, 1962.
- Farson, R. E., "The Counselor Is a Woman" The Journal of Counseling Psychology, 1 . 221-223, Spring, 1954.
- Fuller, Frances F. "Preferences for Male and Female Counselors", The Personnel and Guidance Journal, 42 : 463-467, January, 1964.
- ✗ Fuller, Danial W. and Bernard, Harold W., Counseling : Content and Process, Science Research Associate, Inc., 1968, p. 161-167.
- Ferguson, George A., Statistical Analysis in Psychology, New York, 1966, 446 pp.
- Grigg, B. E. and Goodstein, L. D., "The Use of Clients as Judges of the Counselors Performance," The Journal of Counseling Psychology, 4 : 31-36, Fall, 1952.
- Guildford, Jay Paul, Fundamental Statistic in Psychology and Education, McGraw-Hill, New York, 1965, 605 pp.
- Grant, Charles, W., "The Counselor's Role", Personnel and Guidance Journal, 33 : 74-77, June, 1954.

- * Hatch, Raymond N. and Stefflre, Buford, Administration of Guidance Services, Prentice-Hall Inc., New Jersey, 1958, 466 pp.
- * Jansen, David G., Robb, George P., and Bank, Edward C. "Characteristics of High Rated and Low Rated Master's Degree Candidates in Counseling in Guidance" Counselor Education and Supervision, 9 . 162-170, Spring, 1970.
- * Jone, Arther J., Principles of Guidance, McGraw-Hill, New York, 1951, 559 pp.
- Jensen, Ralph E., "Student Feeling about Counseling Help" Personnel and Guidance Journal, 33 . 498-503, March, 1955.
- Kushel, Gerald, "Some Classroom Teachers Concerns about Secondary School Counselors", The School Counselor, 16 . 195-198, October, 1969.
- Kriedberg, Gerald Norman, "The Role of the High School Counselors As Perceived By Administrators, Counselors, Teachers, and Students and Measured by the Semantic Differential Technique" Doctor's Thesis, Boston College, 1972, 145 pp.
- Lesser, William M., "The Relationship Between Counseling Process and Empathic Understanding", The Journal of Counseling Psychology, 8 : 330-336, Summer, 1961.
- McGowan, John F. and Schmidt, Lyle D., Counseling : Readings in Theory and Practice, Holt, Rinehart and Winston, Inc, 1962.
- McClain, E. W. "Sixteen Personality Factor Questionnaire Scores and Success in Counseling", The Journal of Counseling Psychology 16 : 492-496, Summer, 1968.
- McClain, E. W., "Is the Counselor a Women", The Personnel and Guidance Journal, 46 : 444-448, January, 1968.
- Miller, Theodore K., "Characteristics of Perceived Helpers" The Personnel and Guidance Journal, 43 : 687-691, March, 1965.
- * Mortenson, Donald G. and Schuller, Allen M., Guidance in Today's School, John Willey & Sons, 1966, p 345-346.
- * McDaniel, Henry B., Guidance in the Modern School Henry Holt and Company, New York, 1960, 526 pp.
- O'Hern, J. B. and Arbuckle, Dugald, "Sensitivity : A Measurable Concept ?" The Personnel and Guidance Journal, 42 : 572-576, February, 1964.
- Patterson, C. H., "Client Expectations and Social Conditioning," The Personnel and Guidance Journal, 4 : 136-138, October, 1958.

- Rosen, Albert, "Client Preferences An Overview of the Literature" The Personnel and Guidance Journal, 45 : 785-789, April, 1967.
- Rowan, Carl T. and Marie, David M., "Is Population Control Impossible" Reader's Digest, 103 : 27-31, November, 1973.
- Sonne, T. R. and Goldman, L., "Preferences of Authoritarian and Equalitarian Personality for Client Centered and Eclectic Counseling" The Journal of Counseling Psychology, 4 : 129-135, Winter, 1957. ✓
- Stranges, Richard J. and Anthony C. Riccio, "Counselee Preferences for Counselors : Some Implications for Counselor Education" Counselor Education and Supervision, 10 : 39-45, Fall, 1970.
- Thorsen, C. E., "Sex of Counselors and Model . Effect on Client Career Expectation" The Journal of Counseling Psychology, 14 : 503-508, November, 1967.
- Weitz, Henry "Counseling as a Function of the Counselors Personality", The Personnel and Guidance Journal, 35 : 276-280, January, 1957. ✓
- ④ Whetstone, Bobby D., "Personality Differences Between Selected Counselors and Effective Teacher," The Personnel and Guidance Journal, 43: 886-890, May, 1965.

ព្រះ

ព្រះធម្ម

ภาคผนวก ก

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่ได้จากการคัดเลือกผลของแบบสอบถามชุดที่ ๑

ตาราง ก แสดงลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาความคาดหวังของนักเรียนและครูที่ไลจาก
แบบสอบถามชุดที่ ๑ และ เกณฑ์การคัดเลือกในข้อ ๒.๒

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	จำนวนที่คาดหวัง		นักการศึกษาที่มีความคิดเห็น สอดคล้อง
	นักเรียน	ครู	
มีประสบการณ์ทางด้านการสอนและ การแนะแนว	๒๐๗	๒๑	Whetstone, Bobby D., Hatch, Raymond N. and Staffire, Buford, Jone, Arther J.
มีความรู้และได้รับการฝึกฝนอบรมมา โดยเฉพาะ	๑๔๐	๑๐	Hatch, Raymond N. and Steffire, Buford, Cottle, W.M.C. and Downie, N.M., McDaniel, Henry B. สุโท เจริญสุข
เป็นกันเองและ เข้ากับคนทั่วไปได้	๑๒๐	๑๕	Fuller, Danial W., McDaniel, Henry B. Hatch, Raymond N. and Steffire, Buford. สวัศล สุวรรณอักษร อนนต อนันตรังสี

ตาราง ก (ต่อ)

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	จำนวนที่คาดหวัง		นักการศึกษาที่มีความคิดเห็น สอดคล้อง
	นักเรียน	ครู	
มีความสามารถในการพูด	๗๕	๖	ไพฑูริย์ รัตนมังคละ
มีจิตใจมั่นคง, สุขุม, เบิกบาน	๑๓๗	๑๕	McDaniel, Henry B. สวัสดิ์ สุวรรณอักษร ไพฑูริย์ รัตนมังคละ
มีความสามารถในการเก็บความลับ ได้ดี	๕๒	๕	Andrew, Dean C. and Willy, Ray Deverl, สวัสดิ์ สุวรรณอักษร ไพฑูริย์ รัตนมังคละ
มีความสนใจกว้างขวาง และ ทันต่อเหตุการณ์	๒๐	๑๑	Jone, Arther J. Hatch, Raymond N. and Steffire, Buford. สวัสดิ์ สุวรรณอักษร อนนต์ อนันตรังสี
มีอารมณ์ขัน, ไร้เรงเบิกบาน	๔๕	๑๔	Andrew, Dean C. and Willy, Ray Deverl,

ตาราง ก (ต่อ)

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา	จำนวนที่คาดหวัง		นักการศึกษาที่มีความคิดเห็น สอดคล้อง
	นักเรียน	ครู	
เฉลียวฉลาด, มีความคิดริเริ่ม	๓๑	๙	Carkhuff, Robert R. and Berenson, Bernard F., Fuller, Nanial W. and Bernard, Harold W.
มีความสุภาพ, อ่อนโยน, นุ่มนวล	๑๔๔	๘	Farson, R. E., สุโท เจริญสุข

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างในการ Pretest รวมทั้งสิ้น ๑๗๕ คน แยกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
นักเรียน ๓๐๐ คน และครู ๒๕ คน

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่ ๑

๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๖

เรียน อาจารย์ประจำวันที่บันทึกและนักเรียนที่รัก

เนื่องด้วยในขณะนี้ข้าพเจ้ากำลังทำปริญญานิพนธ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) ข้าพเจ้าคิดว่าท่านคงคุ้นเคยหรืออาจจะเคยไปขอคำปรึกษากับท่านบ้างแล้วในบางกรณี อย่างน้อยที่สุดข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านคงจะเคยได้พบเห็นผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) ที่จัดให้มีการแนะแนว อยู่ในโรงเรียนของท่าน และในการนี้ท่านอาจจะเคยคิด (หรือกำลังคิด) ว่าผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) ควรจะมีลักษณะอย่างไรบ้าง ซึ่งนั่นคือสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ

ข้าพเจ้าเกรงจะขอความอนุเคราะห์จากท่าน โดยขอให้ท่านสละเวลาเขียนคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ท่านคิดว่าควรจะมีอยู่ในตัวผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) ตามความคิดหรือความรู้สึกของท่านเองลงในช่องว่างที่เว้นไว้ทั้ง ๑๐ หัวข้อ

ขอแสดงความนับถือ

ธรรมา จาตุประยูร

คำอธิบาย คำว่าลักษณะหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มองเห็นในตัวบุคคลหนึ่ง สิ่งแรกหรือรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัสต่าง ๆ อาจหมายถึง วัย, การแต่งตัว, เพศ, จิตใจ, อุดมนิสัย ฯลฯ และอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากนี้

ตัวอย่าง ผู้ให้คำปรึกษาคควรมีลักษณะดังนี้ เช่น อยู่ในวัยรุ่น, แต่งตัวทันสมัยอยู่เสมอ, ไม่เคยผ่านการสอนมาก่อน, มีวุฒิสูงกวาระดับปริญญาตรี, ใจดี, เจ้ายะเปี่ยม,

๑.	๖.
๒.	๗.
๓.	๘.
๔.	๙.
๕.	๑๐.

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยชุดที่ ๑ และ ๓

แบบสอบถามความคาดหวังที่มีต่อลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา

คำอธิบายวิธีทำ

๑. ในแบบสอบถามนี้แบ่งเป็น ๒ ตอน ตอนแรก เป็นแบบสอบถามในสถานการณ์ปรกติ
ตอนที่สองเป็นแบบสอบถามในสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ รวม ๕ สถานการณ์
๒. แบบสอบถามทั้ง ๒ ตอน ไม่กำหนดเวลาในการทำ
๓. ตอนแรกของแบบสอบถามนี้เป็นการสอบถามความคาดหวังที่มีต่อลักษณะของผู้ให้
คำปรึกษาในสถานการณ์ปรกติ ให้ทำทั้งนักเรียนและครู
๔. ตอนที่สองของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการสอบถามความคาดหวังที่มีต่อลักษณะของ
ผู้ให้คำปรึกษาในสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ ทำเฉพาะนักเรียนเท่านั้น
๕. ก. ให้พิจารณาลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา (ด้านซ้ายมือของหน้ากระดาษ) ว่าลักษณะ
ข้อใดที่คุณตอบดีกว่ามีความสำคัญที่สุด ในอันที่จะทำให้ตอบเขาไปขอคำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษา
และถึวาลักษณะนั้น ๆ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การรับคำปรึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ดีพอใจ
- ข. พิจารณาลักษณะต่าง ๆ ของผู้ให้คำปรึกษาตามแนวในข้อ ก. แล้วนำลักษณะ
นั้น (เฉพาะหัวข้อ ก.ข.....) มาเรียงลำดับตามความสำคัญในหัวข้อทางด้านขวามือ
- ค. ลักษณะใดที่คุณคิดว่าสำคัญที่สุดให้นำมาใส่ในช่องว่างตรงข้อ ๑ และลักษณะ
ใดที่คุณคิดว่าสำคัญรอง ๆ ลงมาให้นำมาใส่ในช่องว่างตรงข้อ ๒, ๓ จนครบ ๑๐ อันกับ (อย่าเติม
จนครบ ๑๐ อันกับ)
- ง. ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของปัญหาก็จะแตกต่างกัน แต่ขอจะทำคงพิจารณา
สถานการณ์ของปัญหาที่สมมุติขึ้นประกอบด้วย
๖. ขอให้พยายามตอบโดยคิดว่าตนเองเป็นผู้รับคำปรึกษาคนหนึ่งที่เขาไปขอคำปรึกษา
จากผู้ให้คำปรึกษา

ด้วยความขอบคุณ

ธรรมา จาตุประยูร

สถานการณ์จริง

ในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป ท่านคิดว่าผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) ควรจะมีลักษณะประการใดที่ท่านคิดว่ามีความสำคัญที่สุดในการที่จะทำให้ท่านเข้าไปขอคำปรึกษา และคิดว่าจะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจนได้รับผลสำเร็จ และลักษณะประการใดบ้างที่มีความสำคัญรอง ๆ ลงมาทั้ง ๑๐ อันดับ

ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอน ๑.

และการแนะแนว

ข. มีความรู้สูงใจรับการฝึกฝนอบรมมาโดย ๒.

เฉพาะ

ค. เป็นกันเอง เข้ากับคนใดทั่วไป ๓.

ง. มีความสามารถในการพูด ๔.

จ. จิตใจมั่นคงสุขุม ๕.

ฉ. เก็บความลับได้ ๖.

ช. ทันต่อเหตุการณ์ มีความสนใจกว้างขวาง ๗.

ซ. ละเอียด รอบคอบ มีอารมณ์ขัน ๘.

ด. เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม ๙.

ธ. สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล ๑๐.

.....

สถานการณ์ที่ ๑

นิยม สิริกุล เป็นนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคเหนือ ต่อมานิยมรู้สึกว่าคุณพ่อคุณแม่ ไม่พยายามเข้าใจถึงความจำเป็นของเขาในการที่จะต้องกลับบ้านเก่า ๆ บางในบางครั้ง เนื่องจากกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การซ้อมกีฬา เป็นต้น เขาได้รับคำคำเหน็ดจากคุณพ่อเสมอ ๆ จนทำให้เขากลุ้มใจมาก เขาคิดว่าผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) อาจช่วยแก้ปัญหาให้ได้นี้ได้ถ้าเธอเป็นนิยม เธอคิดว่าลักษณะใดของผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) จากลักษณะทั้ง ๑๐ ประการข้างล่าง เป็นลักษณะที่เธอคิดว่าสำคัญที่สุดที่ทำให้เธออยากเข้าไปขอคำปรึกษาและคิดว่าจะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และลักษณะใดที่มีความสำคัญรอง ๆ ลงมา

ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอน ๑.

และการแนะแนว

ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมา ๒.

โดยเฉพาะ

ค. เป็นกันเอง เข้ากับคนได้ทั่วไป ๓.

ง. มีความสามารถในการพูด ๔.

จ. จิตใจมั่นคง สุขุม ๕.

ฉ. เก็บความลับได้ดี ๖.

ช. ทันต่อเหตุการณ์ มีความสนใจกว้างขวาง ๗.

ซ. ระวัง เบิกบาน มีอารมณ์ขัน ๘.

๓. เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม ๙.

๔. สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล ๑๐.

.....

๘

สถานการณ์ที่ ๒

สมพงษ์ จันทร เป็นนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคเหนือ ต่อมาสมพงษ์รู้ว่า เขาเกิดความไม่แน่ใจว่าควรจะเรียนต่อหรือไม่เมื่อเรียนจบแล้ว เขามองตัวเองว่าควรจะเรียนต่อชั้น ม.ศ. ปลายหรือไม่ ถ้าควรจะเรียนแผนกใดจึงจะเหมาะ เขากว่าจะเรียนต่อทางสายอาชีพหรือไม่ ถ้าเป็นอย่างนั้นสายใดจึงจะเหมาะสมกับเขามากที่สุด เขาคิดว่าผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) อาจจะช่วยเขาตัดสินใจได้

ถ้าเธอเป็นสมพงษ์ เธอคิดว่าลักษณะใดของผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) จากลักษณะทั้ง ๑๐ ประการข้างล่าง เป็นลักษณะที่เธอคิดว่าสำคัญที่สุดที่ทำให้เธออยากเข้าไปขอคำปรึกษา และคิดว่าจะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และลักษณะใดที่คิดว่ามีความสำคัญเป็นอันดับรอง ๆ ลงมา

ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอน ๑.

และการแนะแนว

ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมา ๒.

โดยเฉพาะ

ค. เป็นกันเอง เข้ากับคนได้ทั่วไป ๓.

ง. มีความสามารถในการพูด ๔.

จ. จิตใจมั่นคง สุขุม ๕.

ฉ. เก็บความลับได้ดี ๖.

ช. ทันต่อเหตุการณ์ มีความสนใจกว้างขวาง ๗.

ซ. ราเริง เบิกบาน มีอารมณ์ขัน ๘.

ญ. เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม ๙.

ฎ. สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล ๑๐.

.....

สถานการณ์ที่ ๓

สุภาพ ควบคุม เป็นนักเรียนชั้น ม.ก. ๓ ของโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในภาคเหนือ
ต่อมาสุภาพได้พบว่าผลการเรียนของเขาตกลงอย่างฉับพลัน โดยที่เขาเองก็ไม่ทราบว่าเป็น
เพราะอะไร และควรจะทำอย่างไรดี เขาคิดว่าครูแนะแนวอาจจะช่วยให้เขาแนะนำหรือเสนอ
แนะวิธีการที่จะทำให้การเรียนของเขาดีขึ้นได้

ถ้าเธอเป็นสุภาพ เธอก็ควาลักบณะใดของผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) จากคุณลักษณะ
๑๐ ประการข้างล่าง เป็นลักษณะที่เธอก็คว่าสำคัญที่สุด ที่ทำให้เธออยากเข้าไปขอการปรึกษา
และคิดว่าจะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และลักษณะใดที่คิดว่ามีความสำคัญ เป็นอันดับรอง ๆ
ลงมา

ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอบ	๑.....
และการแนะแนว	
ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมา	๒.....
โดยเฉพาะ	
ค. เป็นกันเอง เข้ากับคนได้ทั่วไป	๓.....
ง. มีความสามารถในการพูด	๔.....
จ. จิตใจมั่นคง สุขุม	๕.....
ฉ. เก็บความลับได้ดี	๖.....
ช. ทันตฤเหตุการณ์ มีความสนใจกว้างขวาง	๗.....
ซ. ราเริงเบิกบาน มีอารมณ์ขัน	๘.....
ญ. เจตียวดลาค มีความคิดริเริ่ม	๙.....
ฎ. สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล	๑๐.....

.....

สถานการณ์ที่ ๔

อาหาร ทิพย์มณี เป็นนักเรียนชั้น ม.ก. ๓ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งไปภาคเหนือ เขาเคยได้รับคำบอกเล่าจากเพื่อน ๆ อยู่เสมอ ๆ ว่า ลูกผู้ชายจำเป็นต้องขยันหมั่นเพียร และกล้าหาญ เขาไม่แน่ใจว่าเขาควรจะปฏิบัติตามคำบอกเล่าหรือคำแนะนำของเพื่อนหรือไม่ ในที่สุดเขาค้นใจมาหาครูแนะแนว เพื่อขอคำแนะนำว่าเขาควรจะทำอย่างไรดี

ถ้าเธอเป็นอาหาร เธอก็คงวิเคราะห์ลักษณะของบุคลิกภาพ (ครูแนะแนว) จากลักษณะทั้ง ๑๐ ประการข้างล่าง เป็นลักษณะที่เธอก็คงว่าสำคัญที่สุด ที่ทำให้เธออยากเข้าเรียนคำปรึกษา และคิดว่าจะได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และลักษณะใดที่คิดว่ามีความสำคัญเป็นอันดับรอง ๆ ลงมา

ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอน	๑.....
และการแนะแนว	
ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมา	๒.....
โดยเฉพาะ	
ก. เป็นกันเอง เข้ากับคนได้ทั่วไป	๓.....
ง. มีความสามารถในการพูด	๔
จ. จิตใจมั่นคง สุขุม	๕
ฉ. เก็บความลับได้ดี	๖.....
ช. ทันต่อเหตุการณ์ มีความสนใจกว้างขวาง	๗.....
ซ. ราบรื่น เบิกบาน มีอารมณ์ขัน	๘.....
ญ. เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม	๙.....
ฎ. สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล	๑๐.....

สถานการณ์ที่ ๘

อุทัย รัชพงศ์ เป็นนักเรียน ม.ก. ๓ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งไกลจากเพื่อน เขาได้สังเกตพบวาเพื่อนสนิทของเขาได้ไปเที่ยวกับเพื่อนอีกคนหนึ่งหลายครั้ง โดยที่เงาของเขาไปด้วย ทั้ง ๆ ที่เขาก็ว่าง เขาคิดว่าเพื่อนของเขาคนนี้ไม่มีความจริงใจกับเขาแน่นอน แต่ที่คบกับเขาก็เพราะหวังประโยชน์จากเขาตัวเอง เขามั่นใจในสภาพการณ์อันนี้ และไม่ทราบว่าควรจะทำอย่างไรดี ดังนั้นเขาจึงมาขอคำปรึกษาจากครูแนะแนว

ถ้าเธอเป็นอุทัย เธอคิดว่าลักษณะใดของผู้ให้คำปรึกษา (ครูแนะแนว) จากลักษณะทั้ง ๑๐ ประการข้างล่าง เป็นลักษณะที่เธอคิดว่าสำคัญที่สุด ที่ทำให้เธออยากเข้าไปขอคำปรึกษา และคิดว่าจะได้รับกว่ามรรยเหลือเป็นอย่างดี และลักษณะใดที่คิดว่ามีความสำคัญเป็นอันดับรอง ๆ ลงมา

ก. มีประสบการณ์ทางด้านการสอน	๑.....
และการแนะแนว	
ข. มีความรู้สูงและได้รับการฝึกฝนอบรมมา	๒.....
โดยเฉพาะ	
ค. เป็นกันเอง เข้ากับคนได้ทั่วไป	๓.....
ง. มีความสามารถในการพูด	๔.....
จ. จิตใจมั่นคง สุขุม	๕.....
ฉ. เก็บความลับได้	๖.....
ช. ทันต่อเหตุการณ์ มีความสนใจกว้างขวาง	๗.....
ซ. ราวเรียงเบิกบาน มีอารมณ์ขัน	๘.....
ญ. เฉลียวฉลาด มีความกิริยาเริ่ม	๙.....
ฎ. สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล	๑๐.....

.....